

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ-ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

Ἀρχισυντάκτης : Ἀριστείδης Κ. Οἰκονόμος

Διαγόρος παρ' ἅπασιν τοῖς ἐν Ἀθήναις Δικαστηρίοις,
Ὑφηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

ΤΟΜΟΣ 7^{ος} — ΕΤΟΣ 7^{ον}

1879 — 1880

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 41.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ—ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ—ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΑΣΤΥΚΑ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΑ.

Μεταξύ όλων τῶν πρακτικῶν ἐνασχολήσεων τῆς ἐπιστήμης ἡ γνῶσις τῶν ὄρων, ὑφ' οὓς διατελεῖ ἡ ζωὴ τοῦ ἐργατικοῦ ἐκάστης χώρας πληθυσμοῦ, ἀποτελεῖ μίαν τῶν κυριωτέρων καὶ λαϊκωτέρων. Ὁ πολὺς κόσμος ἔχει ἐκ φύσεως πλειότερον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ὀλίγου. Καὶ ὅταν ὁ ἥλιος ἀνατέλλῃ διὰ μυριάδας θνητῶν, χωρὶς οὗτοι ἐκ προοιμίων νὰ ἔχωσιν ἐξησφαλισμένον τὸν ἡμερήσιον αὐτῶν ἄρτον, τῇ ἀληθείᾳ ἀρμόζει εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην νὰ σπουδάσῃ τόσον ἐπαγωγὸν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα θέμα.

Ἄλλ' αἱ διαστάσεις τοῦ θέματος τούτου εἶναι τόσον εὐρεῖαι, ὥστε πρέπει νὰ περιορισθῇ ὁ κύκλος τῆς παρατηρήσεως, ἵνα καταστῇ ἡ ἀκρίβεια αὐτῆς μᾶλλον συγκεκριμένη. Ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην τελευταῖαι τῆς καταστατικῆς ἐρευνῆς, στηριζόμεναι εἰς τὴν μέθοδον τῶν μᾶλλον ἐξακριβωμένων προσεγγίσεων καὶ ἀφορῶσαι ἰδίως εἰς τὰ ἀστυκὰ τῆς βιομηχανίας ἡμερομισθία, ἰδοὺ πῶς ἀπὸ εἰδικῶν τοῦ Κ. Engel συνδυασμῶν κατατάττουσι τὰς διαφόρους χώρας ἐπὶ τοῦ μέσου ὄρου τῶν συλλήθδην μεθ' ἑκάστον κλάδον τῆς ἀστυκῆς βιομηχανίας ἡμερομισθίων: Αἱ Ἕνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἔχουσι τὸ μᾶλλον ὑψωμένον ἡμερομισθιον. Κατόπιν ἔρχεται ἡ Σκωτία, ἔπονται δὲ ταύτης, εἰς κλίμακα κατιούσαν, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλ-

λία, τὸ Βέλγιον, ἡ Ἰσπανία, ἡ Δανιμαρκία, ἡ Ἰταλία καὶ τελευταία ἡ Γερμανία. Ἐὰν παραθέσωμεν τὰ δύο τῆς κλίμακος ταύτης ἄκρα καὶ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς ὑψώσιν τοῦ ἡμερομισθίου καὶ τὴν ἐν Γερμανίᾳ ἐλάττωσιν αὐτοῦ, ἐννοοῦμεν τὴν δραστηριωτέραν αἰτίαν τοῦ Γερμανικοῦ πρὸς τὴν Ἀμερικὴν μεταναστευτικοῦ ρεύματος.

Μετὰ τὴν γενικὴν ταύτην παρατήρησιν τῆς κατὰ τόπον ἀναπτύξεως τῶν ἐργατικῶν μισθῶν, δυνάμεθα εἰδικώτερον ἐπὶ τινῶν τῆς βιομηχανίας κλάδων νὰ παρακολουθήσωμεν τὸ φαινόμενον τῆς ὑπαρχούσης ἀπανταχοῦ ποικιλίας. Τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ τῆς οἰκοδομικῆς τὸ ἐβδομαδιαῖον ἡμερο μίσθιον χειρῶνακτος κτίστου ὑπολογίζεται κατὰ μέσον ὄρον ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις (Νέα Ὑόρκη) εἰς 60—75 νέας δραχμὰς, ἐν Σκωτίᾳ εἰς 47—60, ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς 40—69, ἐν Βελγίῳ εἰς 30, ἐν Ἰσπανίᾳ εἰς 25—50, ἐν Γαλλίᾳ εἰς 20, ἐν Γερμανίᾳ εἰς 18, ἐν Ἰταλίᾳ εἰς 17. Ἀνωτέρας δὲ ἐργατικῆς σφαίρας κτίστης λαμβάνει καθ' ἑβδομάδα ἐν ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείαις (Chicago) μέχρις 100 νέων δραχμῶν, ἐν Ἀγγλίᾳ 41, ἐν Βελγίῳ 30, ἐν Γαλλίᾳ 25, ἐν Ἰσπανίᾳ 24, ἐν Δανιμαρκίᾳ 22,50, ἐν Γερμανίᾳ 22, ἐν Ἰταλίᾳ 20. Ὅποια οἰκονομικὴ δύναμις ἐν τῇ Μεγάλῃ Δημοκρατίᾳ τῆς Ἀμερικῆς! Τὰ ἐκ τῆς οἰκοδομίας εἰσοδήματα τοῦ ἐργατικοῦ λαοῦ κατὰ ἡμιόλιον ἀνώτερα τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, τετραπλάσια τῶν ἐν Γαλλίᾳ, πενταπλάσια τῶν ἐν Ἰταλίᾳ.

Οἱ ἐβδομαδιαῖοι μισθοὶ ἄλλων τινῶν βιομηχανικῶν κλάδων παριστῶσι τὰ ἐξῆς, κατὰ μέσον ἐπίσης ὄρον, φαινόμενα. Τέκτονες καὶ ξυλουργοὶ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις 45 μέχρις 60 νέων δραχμῶν, ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Σκωτίᾳ 40, 50 μέχρι 41, ἐν Γαλλίᾳ 27, ἐν Βελγίῳ 26,75, ἐν Ἰσπανίᾳ 20,75, ἐν Γερμανίᾳ 20.—Μολυβδουργοὶ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις 60 μέχρις 100 νέων δραχμῶν, ἐν Ἀγγλίᾳ 39, ἐν Σκωτίᾳ 35,50, ἐν Γαλλίᾳ 33, 75 ἐν Βελ-

γίῳ 30, ἐν Ἰταλίᾳ 20, ἐν Γερμανίᾳ 18.—Ἀρτοποιοὶ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις 40 μέχρις 60 νέων δραχμῶν, ἐν Γαλλίᾳ 34 ἐν Σκωτίᾳ 33, ἐν Ἀγγλίᾳ 32,50 ἐν Ἰσπανίᾳ 25, ἐν Βελγίῳ 23, ἐν Δανιμαρκίᾳ 21,25 ἐν Ἰταλίᾳ 19,50, ἐν Γερμανίᾳ 17,50.—Σιδηρουργοὶ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις 75 μέχρις 125 νέων δραχμῶν, ἐν Ἀγγλίᾳ 36, ἐν Σκωτίᾳ 35, ἐν Γαλλίᾳ 27, ἐν Δανιμαρκίᾳ 20, ἐν Ἰταλίᾳ 17,50, ἐν Γερμανίᾳ 16,25.—Γάπται ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις 50 μέχρις 90 νέων δραχμῶν, ἐν Ἀγγλίᾳ 36, ἐν Σκωτίᾳ 35, ἐν Γαλλίᾳ 25,50, ἐν Ἰταλίᾳ 21, 50, ἐν Δανιμαρκίᾳ 20,50, ἐν Ἰσπανίᾳ 18, ἐν Γερμανίᾳ 17,75.—ὑποδηματοποιοὶ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις 60 μέχρις 90 νέων δραχμῶν, ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Σκωτίᾳ 37, ἐν Γαλλίᾳ 23,75, ἐν Ἰταλίᾳ 21,50, ἐν Ἰσπανίᾳ 18, ἐν Δανιμαρκίᾳ 16,50, ἐν Γερμανίᾳ 15,60.

Οἱ ἀνωτέρω ἀριθμοὶ εἶναι οὐσιωδῶς ἐνδεικτικοὶ περὶ τοῦ συνόλου τῶν τάσεων τοῦ ἐργατικοῦ ἡμερομισθίου. Τὰ ἐνιαύσια ἡμερομισθία τῶν δημοκρατικῶν τῆς Ἀμερικῆς σιδηρουργῶν ἀναβιβάζονται μέχρις 6,000 νέων δραχμῶν εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν τὰ τῶν συνταγματικῶν συναδέλφων τῶν, ἐν Ἀγγλίᾳ μόλις ἀναβαίνουν εἰς 1,372. Περὶεργος ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὁμαίωνων λαῶν. Ὁ σίδηρος, ὁ πατὴρ οὗτος τῆς βιομηχανίας, περισσότερον γῦν εὐνοεῖ τοὺς βραχίονας τῆς Ἀμερικῆς, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν δὲν εἶναι πολὺς χρόνος καθ' ὃν κατεσκεύαζε τὸ βιομηχανικὸν μεγαλεῖον τῆς Ἀλβιόνας.

Τὰ λοιπὰ τῶν βιομηχανικῶν ἔργων ἔρχονται κατόπιν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ τῶν ἡμερομισθίων ἀπογραφῇ. Ὁ Γερμανικὸς κολοσσὸς κατέχει τὴν τελευταίαν τῆς κλίμακος βαθμίδα. Εἶναι ἄραγε ὁ πληθυσμὸς μόνος, ὅστις ἐκ πληθώρας ὑπέχει τὴν μείζονα εὐθύνην, ἢ μήπως αἱ βιομηχανικαὶ τῆς χώρας διέξοδοι πιέζονται ὑπὸ τῶν ἀνωμαλιῶν, τὰς ὁποίας προεκάλεσαν αἱ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα

πολιτικοοικονομικαί τῆς χώρας περιστάσεις μέχρι τῆς νομισματικῆς κρίσεως, ἣτις συνετάραξεν ἐκ βάθους τὴν Γερμανικὴν οἰκονομίαν; Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, τὰ εὐρωπαϊκὰ ἡμερομίσθια ἀποτελοῦσι βαρύτερον σύμπτωμα τοῦ ἐν τῷ παλαιῷ κόσμῳ πολιτισμοῦ, τὸ ὁποῖον, ἐν χρόνῳ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐγγύς, θέλει ἐνασχολήσει σπουδαίως τὴν πρακτικὴν ἐκτύλιξιν τῆς νεωτέρας κοινωνίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΑ.

Ἐπραγματεύθημεν πρό τινων μηνῶν ἐν ταῖς Νέαις Ἰδέαις τὸ θέμα τῆς Ἑλληνικῆς οδοποιίας διὰ τρόπου ἐλκυσαντος τὴν γενικὴν προσοχὴν. Δὲν νομίζομεν ὅτι νεώτερα τις συναρμολόγησις τῆς ὕλης ταύτης θὰ εἶναι ἀχρηστος εἰς περαιτέρω τῶν ἐνδιαφερομένων μελέτην. Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν σκέψεων ἡμῶν ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ἀντικειμένου, θέλομεν ἐξετάσει κατὰ πόσον ὑπάρχουσι τὰ διὰ τὴν πραγματοποίησιν μέσα ἢτοι τὸ χρήμα, ἀφ' οὗ διέλθωμεν ἐν μικρᾷ ἐπιθεωρήσει τὰ μέχρι τοῦδε συντελεσθέντα ἔργα καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν δαπάνας.

Πρὸς κατασκευὴν ὁδῶν ἐν Ἑλλάδι ἐψηφίσθη ἡ ὑπὸ τὸ στοιχ. ΣΚΣΤ' νόμος, ὅστις κανονίζει τὰς ἀναγκαίας προσόδους καὶ ὑποχρεώσεις. Οὕτω πρόσοδοι δρίζονται αἱ ἐξῆς α) 5 τοῖς 0)0 ἐπὶ τῶν τελωνιακῶν δασμῶν ἐξαιρέσει τῶν ἐτησίως διατεθειμένων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου τῶν 25 ἑκατ. φρ. β) 10 τοῖς 0)0 ἐκ τῆς προσόδου τῶν ἐγγυγείων φόρων καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας, γ) 5 τοῖς 0)0 ἐκ τῶν φόρων τῶν ζώων, δ) τὸ ποσὸν τὸ κατ' ἔτος εἰσπραττόμενον ἐκ τῶν ἐπιβαλλομένων διοδίων ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν ὁδῶν. Τὰ 2)3 τοῦ εἰσπραχθησομένου ποσοῦ κατὰ τὸ β' καὶ γ' ἐδάφ. διατίθενται ἐξ ἴσου δι' ἐπαρ-

χιακὴν καὶ δημοτικὴν οδοποιίαν, τὸ δὲ λοιπὸν 1)3 αὐτῶν καὶ τὸ τοῦ α' ἐδάφ. δι' ἐθνικὴν, καθόσον ὡς γνωστὸν αἱ ὁδοὶ κατὰ νόμον διαιροῦνται εἰς ἐθνικάς, ἐπαρχιακάς καὶ δημοτικάς. Καὶ τὸ μὲν ταμεῖον τῆς ἐθνικῆς οδοποιίας ἀνατίθεται, κατὰ τὸ βον ἀρθ. τοῦ νόμου, ὑπὸ τὴν ἀμεσον διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν εἰς τριμελῆ ἐπιτροπὴν, συνισταμένην ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου καὶ τῶν τμηματάρχων τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ Λογιστικοῦ καὶ τῶν δημοσίων ἔργων.

Ὁ νόμος οὗτος διὰ τοῦ 8ου αὐτοῦ ἀρθρ. ρητῶς ὀρίζει ὅτι «καθ' ἕκαστον ἔτος θέλει συντάττεσθαι ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἀρθρον ἐπιτροπῆς καὶ ἐγκρινόμενος ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ θέλει υποβάλλεσθαι εἰς τὴν Βουλὴν καὶ δημοσιεύεσθαι διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἴδιος ἀπολογισμὸς τῶν κατὰ τὰ ἀρθρα 1, 2, 4 καὶ 6 ἐνιαυσίων εἰσπράξεων καὶ δαπανῶν. Τὸ δὲ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀνωτέρω νόμου βασιλικὸν διάταγμα τῆς 19 Ἰουνίου 1867 ἐν κεφ. δ' § ἡ ὀρίζει, ὅτι «ἡ ἐπιτροπὴ ἐντὸς τῶν δύο πρώτων μηνῶν ἐκάστου ἔτους συντάσσει τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ προηγούμενου ἔτους, περὶ τοῦ ὁποῖου ὀρίζει τὸ ἀρθρ. 8 τοῦ ΣΚΚΤ' νόμου, καὶ υποβάλλει αὐτὸν ἐγκαίρως πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργόν, ὅπως . . . Δυστυχῶς τῆς οὐσιώδους τοιαύτης θεμελιώδους διατάξεως καθυστερεῖ ἡ κανονικὴ λειτουργία, καθόσον οἱ ἀρμόδιοι δὲν ἐννόουν φαίνεται νὰ ὑπαγάγωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἀυστηρότητα αὐτῆς, τούτου δὲ ἐνεκα μόλις ὑπ' ὄψιν ἔχομεν τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν ἐτῶν 1875 καὶ 1876, τῶν ἐπομένων ἀπολογισμῶν μηκέτι καταρτισθέντων καὶ δημοσιευθέντων. Ὅπως δὴποτε θεωροῦμεν καθήκον, ἵνα ἀναπτυχθῶμεν μικρὸν ἐπὶ τῶν ἀνά χειρας ἀπολογισμῶν.

Α'.—Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔτος 1875, τὸ κατὰ τὸν νόμον ΣΚΣΤ' εἰσπραχθὲν ποσὸν ἀνέρχεται εἰς 1,946,195 δραχ. αἴτινες διανέμονται εἰς 1,777,654,68 δραχ. δι' ἐθνικὴν οδοποιίαν (ἐξ ὧν 370 χιλ. δραχ. πληρόγονται εἰς τὴν

Ἑλλην. Ἀτμοπλοία), 316,082 εἰς ἐπαρχιακὴν ὁδοποιίαν, 319,018 εἰς δημοτικὴν, καὶ 132,439 εἰς κοινωφελῆ ἔργα ἐν Ἑπτανήσῳ· συνάμα δὲ διὰ τὰς τρεῖς τελευταίας κατηγορίας ἔμεινε πίστωση τὴν 31 Δεκεμβρίου 1874 ἐκ δραχμῶν 4,110,500.

Ἐδαπανήθησαν δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1875 ἐκ τῶν κεφαλαίων τούτων α) διὰ συντήρησιν τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν ἐν ὅλῳ 485,168 δραχμαί, ἧτοι δι' ὕλικόν μὲν καὶ ἐργασίαν δραχ. 446,659, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα 34,062, ἧτοι 7,63 τοῖς 0)0 ἐπὶ τῶν δαπανῶν, ἐκτὸς 4,446 δραχ. δι' ἔξοδα γραφείου τῆς ἐπιτροπῆς· τῶν δὲ ἐπαρχιακῶν ὁδῶν ἐν ὅλῳ δραχ. 187,637, ἧτοι 174,302 δραχ. δι' ὕλικόν καὶ ἐργασίαν καὶ 13,334 δραχ. δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα, ἧτοι 7,65 τοῖς 0)0 ἐπὶ τῶν δαπανῶν. Ἐπομένως ἐκ τούτου συνάγομεν, ὅτι κατὰ μέσον ὄρον τὸ ταμεῖον δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ μόνον τῶν μηχανικῶν ἐπλήρωσε κατὰ μέσον ὄρον 7,64 0)0 ἐπὶ τῶν δαπανῶν διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν ὁδῶν. β) Διὰ κατασκευὴν ὁδῶν ἐθνικῶν ἐν ὅλῳ δραχμαί 247,609, ἧτοι 233,511, δραχ. δι' ἔργα τεχνικὰ καὶ ἀπλᾶ καὶ 10,889 δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ μόνον τῶν μηχανικῶν, ἧτοι 4,66 0)0 ἐπὶ τῶν δαπανῶν ἐξαίρεσει τῶν μισθοδοσιῶν. γ) Διὰ κατασκευὴν ἐπαρχιακῶν ὁδῶν ἐν ὅλῳ δραχ. 196,687, ἧτοι δι' ἔργα ἀπλᾶ καὶ τεχνικὰ δραχ. 171,994, δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ 14,374, ἧτοι 7,88 τοῖς 0)0 ἐπὶ τῶν δαπανῶν. δ) Διὰ κατασκευὴν δημοτικῶν ὁδῶν ἐν ὅλῳ δραχ. 41,882, ἧτοι δι' ἔργα μὲν τεχνικὰ δραχ. 37,362, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ δραχ. 4,520, ἧτοι 11,47 τοῖς 0)0 ἐπὶ τῶν δαπανῶν. Ἐπομένως ὁ μέσος ὄρος τῆς ἐπιστάσιος διὰ κατασκευὴν ὁδῶν εἶναι 6,95 τοῖς 0)0. Ἡ παράθεσις μόνον τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν εἶναι ἱκανὴ νὰ καταδείξῃ μετὰ πόσης φειδοῦς ἔδαπανᾶτο τὸ ἐθνικὸν χρῆμα, ὥστε δι' ἐπιστάσιος μόνον καὶ ὁδοιπορικὰ ἐν διαστήματι ἑνὸς ἔτους νὰ πληρωθῶσι δραχ-

μαί 77,179 ἧτοι κατὰ μέσον ὄρον 7,29 τοῖς 0)0 ἐπὶ τῶν δαπανῶν.

Μετὰ πόσης ὁμως μεγαλειτέρας ἀκριβείας ἠδυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν τὰ πάντα καὶ ἐδραίαν νὰ σχηματίσωμεν πεποιθήσιν, ἂν παρετίθεντο ἐν τῷ ἀνά χειρας ἀπολογισμῶ τὰ μήκη καὶ πλάτη τῶν πρὸς συντήρησιν ὁδῶν καθὼς καὶ τὰ τῶν κατασκευασθειῶν. Ἐν τούτοις ἂν τὸ βλέμμα ἡμῶν ρίψωμεν εἰς τὸν ὑπὸ στοιχ. Δ' πίνακα τῆς σελίδος 14, θέλωμεν μάθει ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1875 ὑπῆρχεν ὁδὸς ἄγουσα ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Χαλκίδα (διὰ Τατοίου) καὶ ὅτι δι' αὐτήν, ἧς τινος νῦν κατασκευάζεται τὸ δεύτερον τμήμα ἧτοι τὸ ἀπὸ Τατοίου μέχρι Μαλακάσας, ἔχουσιν μόνον 20 σταδίων μῆκος ἔδαπανήθησαν πρὸς συντήρησιν τῆς δραχ. 41,047 δι' ὕλικόν καὶ ἐργασίαν καὶ 5,017 δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ, ταῦτα δὲ δι' ὁδὸν τὴν ὁποίαν τὸ πολὺ 10 ἕως 20 ἄμαξαι διατρέχουσιν καθ' ἑκάστην· πρὸς τούτοις ἔτε-ραι 20,226 δραχ. δι' ὕλικόν καὶ 1,786 δι' ἐπιστάσιαν, τίνος νομίζετε; τῆς ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Φάληρον μήκους 7 μόνον σταδίων, ἐνῶ δι' ὁδὸν 105 ὅλων σταδίων τὴν ἄγουσαν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Χαλκίδα καὶ τὰ μάλα ὀχλουμένην ἔδαπανήθησαν δραχ. 35,942 δι' ὕλικόν καὶ ἐργασίαν καὶ 4,067 δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ.

Ἦδη νομίζομεν ὅτι ἐλευθέρως δυνάμεθα νὰ ἐρωτήσωμεν διατι ἡ μεγάλη αὕτη διαφορά; διατι εἰς τὰς περίξ τῶν Ἀθηνῶν ὁδοὺς καὶ μικρὸν ὀχλουμένας τόσον δαπανᾶται χρῆμα; τέλος διατι ἐνῶ ὁ λαὸς στερεῖται ὁδῶν καὶ γεφυρῶν καὶ καθ' ἕκαστον ἔτος οὐκ ὀλίγα προσφέρει εἰς τοὺς χειμάρρους θύματα, διατι λέγομεν νὰ μένη πίστωση τῆς ἐπαρχιακῆς καὶ δημοτικῆς ὁδοποιίας τὴν 1ην 10βρίου 1875 δραχ. 4,654,578; Πιστεύομεν ὅτι πάντες μετὰ μεγάλης ἐκπλήξεως θέλουσιν ἰδεῖν τὸν ἄνω ἀριθμὸν, ὅστις πρὸς εὐτυχίαν καὶ χαρὰν τοῦ λαοῦ εἶναι πραγματικὸς, εἶναι ἀληθής. Τὸ ποσὸν τοῦτο καὶ αἱ ἐτήσιοι ἔτι εἰσπράξεις, αἵτινες βεβαίως, αὐξηθειῶν τῶν λοιπῶν τοῦ

κράτους προσόδων, συνηξήθησαν, θέλουσι χρησιμεύσει ἡμῖν ὡς βάσις εἰς περαιτέρω περὶ ὁδοποιίας μελέτην.

Ἐπειδὴ μεγίστη ὁδὸν ἔλλειψις ἔνεκεν τῶν περιστάσεων ἀπεδείχθη κατὰ τὴν Στερεάν Ἑλλάδα, τοῦτου ἔνεκεν ἐν πρώτοις θέλομεν ἐξετάσει τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐπικρατείας, ἐπιφυλασσόμενοι ἀκολουθῶνς νὰ γράψωμεν καὶ περὶ τῆς Πελοποννήσου, ἐνθα κατ' εὐτυχίαν ἐλήφθη μικρά τις φροντίς. Πρὶν ὅμως εἰσελθῶμεν εἰς τὸ κύριον τοῦτο καὶ πραγματικὸν ζήτημα, νομίζομεν καθήκον ἡμῶν νὰ δώσωμεν γεωγραφικὰς τινὰς πληροφορίας περὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Ἡ Στερεὰ Ἑλλάς, ἧς τὰ ὅρια εὐτυχῶς ἅπαντες γνωρίζομεν καὶ ἣν ἀποτελοῦσιν οἱ Νομοὶ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, διασχίζεται ὑπὸ τεσσάρων κυρίως ποταμῶν τοῦ Ἀχελῷου, τοῦ Εὐήνου, τοῦ Μόρνου, τοῦ Σπερχεῖοῦ καὶ πλήθους ἄλλων μικροτέρων ἢ παραποταμίων αὐτῶν καὶ τοῦ εἰς τὴν Κωπαΐδα εἰσρέοντος Κηφισσοῦ.

Ὁ Ἀχελῷος, ὅστις τὸ μὲν πρῶτον ἔκαλεῖτο Θόας κατ' ὀπίω, θεστίος καὶ νῦν Ἀσπροπόταμος, πηγάζει ἐκ τοῦ ὄρους Πίνδου καὶ ἐκ τῆς πηγῆς τῆς καλουμένης Γκούρας τοῦ Μετσόβου, διαρρέει τὸ μὲν πρῶτον τὴν Θεσσαλίαν κατ' ὀπίω δὲ σχηματίζων τὰ ὅρια Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου καὶ δεχόμενος παραποτάμια τινὰ εἰσέρχεται ἐντὸς τῶν ὀρίων τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος καὶ διερχόμενος μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν Βάλτου καὶ Ἀκαρνανίας ἐκ δυσμῶν καὶ Εὐρυτανίας, Γριγωνίας καὶ Μεσολογγίου ἐξ ἀνατολῶν, ὧν καὶ ὡς ὄριον χρησιμεύει, χύνεται εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος ἀπέναντι τῶν Ἐχινάδων νήσων, αἵτινες καὶ θυγατέρες τοῦ Ἀχελῷου καλοῦνται. Ὁ μεγαλειότερος οὗτος τῆς Ἑλλάδος ποταμὸς δέχεται ἐξ ἀνατολῶν κατὰ τὴν Εὐρυτανίαν τὸν Ἀγαληνόν, ὅστις σχηματίζεται ἐκ τῆς συμβολῆς τῶν ποταμῶν α) τοῦ τῶν Ἀγράφων, ὅστις πηγάζει μετὰ τῶν ὀρίων Τζουρνάτας καὶ Βουζικᾶκης ῥέων, ἀπὸ βορρᾶ

πρὸς νότον· μέχρι τῆς μετὰ τῶν ἄλλων ἐνώσεως αὐτοῦ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου ὑπάρχει ἡ διὰ τὸ ὕψος αὐτῆς ὀνομαστὴ καταστάσα γέφυρα τοῦ Μανώλη, ὑπὲρ ἧς πόλιν λέγονται β) τοῦ ποταμοῦ Μέγδοβας, πηγάζοντος ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν κλιτύων τοῦ ὄρους Βουζικᾶκης, ῥέοντος ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς μέχρι τῆς μετὰ τοῦ ἐκ τῆς Θεσσαλίας μετ' αὐτοῦ ἐνουμένου κλάδου ἐφ' οὗ καὶ ἡ γέφυρα Μάντζαρη ὑπάρχει, καὶ κατόπιν παραλλήλως τοῦ προηγουμένου μέχρι τῆς μετὰ τοῦ ἐπομένου συμβολῆς αὐτοῦ· ἐπ' αὐτοῦ δ' ὑπάρχει ἡ γέφυρα Βίνιανης γ) τοῦ ποταμοῦ τοῦ Κρικέλου ἢ κοινῶς Κροικελιώτικο ποτάμι, ὅστις πηγάζει ἀπὸ τὰ Κοκκάλια ὄρη (μεταξὺ Εὐρυτανίας καὶ Φθιώτιδος) καὶ ῥέων ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ἐν ἀρχῇ, στρέφεται κατόπιν πρὸς βορρᾶν καὶ δεχόμενος πρῶτον τὴν Μέγδοβαν στρέφεται πρὸς δυσμὰς καὶ ὀλίγον πρὸ τῆς εἰσβολῆς αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀχελῷον δέχεται τὸν τῶν Ἀγράφων, καλούμενος Ἀγαληνός. Ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου πρὸ διετίας ἠυδόκησε, πλησίον τοῦ Προυσοῦ, νὰ κατασκευασθῇ γέφυρα ἥτις ὅμως, ὅπως ὁ ποταμὸς διδάξει τοῖς κατασκευασταῖς νὰ τὸν σέβωται πλείοτερον, παρεσύρθη κατὰ τινὰς βροχὰς τῆς ἀνοιξέως πρὸ τῆς ἐντελοῦς ἀποπερατώσεώς της, ἐξηνάγκασε δὲ τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐργασίας ὅπως εἰς πέρας ἀχθῇ. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ ποταμοὶ οὗτοι ἀπειρίαν ποταμίων ἐκατέρωθεν δέχονται καὶ συντηροῦσι κυρίως κατὰ τὸ θέρος τὰ ὕδατα τοῦ Ἀχελῷου. Ὁ Ἀχελῷος δυστυχῶς μίαν μόνην παλαιὰν γέφυραν ἔχει μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Βάλτου καὶ τῆς Εὐρυτανίας, τὴν καλουμένην τῆς Γατάρνας (παρὰ τῇ ὁποίᾳ ὑπάρχει πηγὴ τις Μαρδάχα, καλουμένη) μίαν ὡς ἐγγιστα ὥραν τῆς ὁμῶνύμου Μονῆς ἀπέχουσαν· ἀλλ' ὁ ποταμὸς οὗτος τοῦ ὁποίου τὸ μεγαλεῖον δείκνυται τὸν χειμῶνα, τὸ ἔαρ καὶ φθινόπωρον κατὰ τοὺς πόρους αὐτοῦ εἶναι βατὰς, τὸν δὲ χειμῶνα διὰ λέμβου (περαταριάς) μόνον κατὰ τὰς θέσεις Κατραχί, Γουρζιά, Πόρτες πλησίον τῆς ἀρχαίας Στράτου, ἐνθα

δέχεται και παραπόταμον ἐξ ἀνατολῶν, ἀλλ' ἐντεῦθεν ὅποτε ὡς λέγουσιν εἶναι καταβασίᾳ μετατίθεται ἡ περα-
ταρῆς εἰς Κριεκούχιον, καὶ τέλος ὡς ἀληθῆς σχοινοβάτης
διέρχεται τις τὸν Ἀχελῷον εἰς τὴν θέσιν Κρεμιάστη διὰ
συρομένου κοφίνου ἐπὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἐκατέρωθεν ὀχθῶν
προσδεδεμένης καμίλου. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω παρα-
ποτάμων ὁ Ἀχελῷος δέχεται καὶ ἐκ δυσμῶν πλείστους
μικρούς, ὧν κυριώτερος εἶναι ὁ ἀπὸ τῆς νῦν ὀροθετικῆς
πηγάζων γραμμῆς καὶ ρέων ἀπὸ βορρᾶ, διασχίζων δὲ τὴν
ἐπαρχίαν Βάλτου καὶ καλούμενος ποτάμι τοῦ Πατιόπουλο.

Ὁ Εὐηνος, Φίδαρης κοινῶς, πρότερον Λυκόρμας κα-
λούμενος πηγάζει ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν ὀρίων τῶν Ἐπαρχιῶν
Εὐρυτανίας, Φθιώτιδος καὶ Δωρίδος κειμένου ὄρους Ὁξιά,
ρέων τὸ πρῶτον ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, κατόπιν στρέφε-
ται πρὸς δυσμὰς ἐφ' ἰκανὸν διάστημα καὶ αὖθις ἀναλάμ-
βάνων τὴν προτέραν αὐτοῦ πρὸς νότον διεύθυνσιν, δεχό-
μενος ἐκτὸς πολλῶν μικρῶν παραποταμιῶν καὶ τὸν λίαν
ὀρμητικὸν Κάκαβον, μικρὸν πρὸς νότον τοῦ Πλατάνου
ρέοντα καὶ ἐφ' οὗ ὑπάρχει κατὰ τὴν πρὸς τὸ χωρίον Πλάτανον
ὁδὸν παλαιὰ τις γέφυρα, ἐκβάλλει εἰς τὸν Κορινθιακὸν
κόλπον δύο ὥρας ἀνατολικῶς τοῦ Μεσολλογίου. Ἐπὶ τοῦ
ποτομοῦ τούτου ὑπῆρχε κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπὸ Πλατάνου εἰς
Νέαν Ἀράχωβαν (πρωτεύουσας τῶν δήμων Προσχίου καὶ
Κλεπαίδος), ἥτοι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ναυπάκτου εἰς Καρ-
πενήσιον, γέφυρά τις ἣτις παρεσύρθη πρὸ ἐτῶν, μολονότι
δὲ μυρία πρὸς ἀνανέωσιν αὐτῆς παρὰ τῶν κατοίκων καὶ
τῶν δήμων ἀναφοραὶ ἐγένοντο, οὐδεμίᾳ δυστυχῶς ἐλήφθη
φροντίς, ἵνα οὕτως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτησίων θυμάτων τοῦ
Μινωταύρου τούτου αὐξάνῃ ἐπαισθητῶς. Ἄλλὰ τί πρὸς
τοὺς κυβερνῶντας ἂν ὁ χωρικός, ὁ πολίτης, ὁ στρατιώτης
τέλος πνίγωνται;

Ἐκ τῆς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Δωρίδος ὀλίγον ΒΔ. τοῦ
Λοιδωρικίου συμβολῆς τοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους Καταβόθρα
(τῆς Οἴτης) πηγάζοντος ποταμοῦ Νταοῦ-Καφίρι καὶ ρέον-

τος ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, τρεῖς δὲ ὡς ἐκ θαύματος,
παλαιὰς ἔχοντος γέφυρας, μετὰ τοῦ Κοκκίνου ποταμοῦ
ὅστις δέχεται τὸ λεγόμενον Γρανιτσιότικο καὶ πηγάζει ἐν
τῇ ἐπαρχίᾳ Δωρίδος, σχηματίζεται ὁ Μόρνος ποταμός,
ὅστις ρέων τὸ πρῶτον ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, στρέ-
φεται κατόπιν πρὸς νότον σχηματίζων οὕτω τὸ ὄριον τῶν
ἐπαρχιῶν Δωρίδος καὶ Ναυπακτίας, ἐκβάλλων μικρὸν ἀνα-
τολικῶς τῆς Ναυπάκτου. Ὁ ὀρμητικὸς οὗτος ποταμός, ὁ
πλείστας κατακλύζων κατ' ἔτος ἐκτάσεις, σὺν τοῖς ἄλλοις
μεταβάλλει ἐνίοτε κοίτην, ὡς τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὸν πα-
ρελθόντα χειμῶνα, καὶ κατέσρεψεν οὐκ ὀλίγας ιδιοκτησίας
ἐνεκα τῆς ἐλλείψεως ἐκτελέσεως καταλλήλων τινῶν προ-
χωμάτων, δυναμένων νὰ παρέμποδίσωσι τὴν ὀρμὴν αὐτοῦ
καὶ σώσωσι τὰς ιδιοκτησίας τῶν φορολογουμένων πολιτῶν.

Ἐκ τῆς ὀπωσδῆποτε ὀχληρᾶς ταύτης γεωγραφικῆς ἐ-
ρεύνης ὀρμώμενοι θέλομεν προβῆ εἰς τὴν διαγραφὴν δι-
κτύου συγκοινωνίας, ὅπερ μέχρι τοῦδε δὲν γνωρίζομεν ἂν
ἐσκέφθησαν οἱ ἀρμόδιοι.

Β'. — Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔτος 1876, αἱ μὲν δαπάναι τοῦ
ταμείου τῆς ὁδοποιΐας ἀνῆλθον εἰς δραχ. 2,262,009, ἐν
αἷς συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἀτμο-
πλοίαν συνδρομὴ ἐκ δραχ. 370,000, τὰ δὲ ἔσοδα εἰς δραχ.
1,324,014, εἰς τὰ ὅποια ὁμῶς δὲν συμπεριλαμβάνονται
οἱ τόχοι τῶν 2,400 ὀμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 26 ἐκατ.
Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ τῶν δαπανῶν, μείον τῶν 370,000,
διετέθησαν, κατὰ τὴν σειρὰν τῶν ἐν τῷ ἀπολογισμῷ πινά-
κων, εἰς συντήρησιν ἐθνικῶν ὁδῶν δραχ. 560,098, ἐκ τῶν
ὁποίων αἱ μὲν 497,510 διὰ συντήρησιν τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν
τοῦ πρώην Βασιλείου, αἱ δὲ λοιπαὶ 62,498 διὰ συντήρησιν
τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν ἐν Ἑπτανήσῳ. Ἐκ τοῦ πρώτου ἤδη
βήματος τῆς ἀναλύσεως τοῦ ὑπὸ στοιχ. Δ' πίνακος (σελ.
17), καταφανῆς γίνεται ἡ ἐλλείψις τῶν δεδομένων ὑπὸ
τούτου πληροφοριῶν, καθόσον δὲν προκύπτει οὐδεμίᾳ ἐξα-
κρίβωσις περὶ μήκους καὶ πλάτους τῶν ὁδῶν, ἐξ οὗ προ

αγόμεθα να πιστεύσωμεν, ὅτι οὔτε ἐν τῷ ὑπουργείῳ ὑπάρχει τοιοῦτος πίναξ, ὡς δὲν ὑπάρχει καθὰ εἴμεθα θετικῶς πληροφορημένοι, οὐδὲ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν γενικὸν σχέδιον ἐκτὸς φύλλων τινῶν δεικνυόντων τὰς καθ' ἑκάστην κατὰ τὴν ἀρκτικὴν τῆς πόλεως πλευρὰν καὶ ἀνατολικῶς τῆς ὁδοῦ Πατησίων γενομένας μεταρρυθμίσεις.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν δραχ. 497,517 αἱ μὲν δραχμαὶ 468,530 ἐδαπανήθησαν δι' ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν, αἱ δὲ δραχ. 28,986 διὰ προσωπικὸν ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα ἡχανικῶν, ἀναλογοῦσαι πρὸς δραχ. 6,190)0· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἀνρίψωμεν τὸ βλέμμα ἡμῶν ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν τοῦ πρώην Βασιλείου, θέλομεν παρατηρήσει α) ὅτι εἰς τὴν ὁδὸν ἀπὸ Καλαμῶν εἰς Νησίον (πόσων ὥρῶν ἢ σταδίων;) ἐδαπανήθησαν δι' ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν δραχ. 16,609, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ δραχ. 1,550, ἤτοι δραχ. 9,34 τοῖς 0)0· β) ὅτι εἰς τὴν ὁδὸν ἀπὸ Τριπόλεως εἰς Μεγαλόπολιν (πόσων ὥρῶν ἢ σταδίων;) ἐδαπανήθησαν δι' ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν δρ. 16,619, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ δραχ. 1,549, ἤτοι 9,32 τοῖς 0)0· γ) ὅτι εἰς τὴν ὁδὸν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Θήβας (μήκους πόσων ὥρῶν;) ἐδαπανήθησαν δι' ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν δραχ. 32,378, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ δραχ. 2,436, ἤτοι δραχ. 7,51 τοῖς 0)0· δ) ὅτι εἰς τὴν ὁδὸν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Χαλκίδα διὰ Τατοίου (παμμεγέθης τῆ ἀληθεία! ἐνῶ τὸ 1)5 τῆς ὁδοῦ δὲν ὑπάρχει μέχρι σήμερον) ἐδαπανήθησαν δι' ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν δραχ. 32,639 (τὸ 1875 δραχ. 46,066), δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχ. 6,334 (τὸ 1875 δραχ. 5,017), ἤτοι 19,47 τοῖς 0)0. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἀριθμὸς, ὅστις βεβαίως θέλει ταραξέει τοὺς κύκλους τῶν ἐνδιαφερομένων, ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ δώσωσι λεπτομερῆ καὶ ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν λαβόντων τὸ οὐκ εὐκαταφρόνητον τοῦτο ποσὸν δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα ὁδοῦ μόλις δύο ὥρῶν μήκους.

Συγκρίνοντες τὰ ἐν τοῖς ἀνω ἐδαφ. 3 καὶ 4 ποσά, θέλο-

μὲν παρατηρήσει ὅτι ἀμφότερα εἰσὶν ὡς ἔγγιστα ἴσα, ἀλλ' ὅτι τὸ μὲν ἐδαπανήθη δι' ὁδὸν μήκους 71 σταδίων, τὸ δὲ δι' ὁδὸν μήκους μόλις 20 σταδίων, διὰ τὸ ὅποιον, τὸ παρελθὸν ὡς προείπομεν ἔτος, ἐδαπανήθησαν δραχ. 46,065 εἰς ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν. Πόθεν ἡ μεγάλη διαφορά τῆς κατὰ χιλιόμετρον συντηρήσεως; μήπως ἡ ὁδὸς Θηβῶν ὑφίσταται μικροτέραν ὀχλησιν τῆς μέχρι Τατοίου (καὶ οὐχὶ τῆς μέχρι Χαλκίδος διὰ Τατοίου), δι' ἧς εὐάριθμοι ἄμαξαι διέρχονται, ὡς τοῦτο κάλλιστα δύναται νὰ γείνη καταφανὲς ἐκ τε τῶν εἰσπραττομένων διοδίων, καὶ ἐκ τῆς μαρτυρίας τῶν ἐνοικιαστῶν αὐτῶν; Πῶς δὲ θέλει δικαιολογηθῆ ἡ ἀληθῶς τριπλασία δαπάνη τῆς ἐπιστάσιαν τῶν ὁδοιπορικῶν τῆς ὁδοῦ Τατοίου, ἀνερχομένη εἰς 6,334 δραχ. ἀπέναντι τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θηβῶν ἀνερχομένης εἰς μόνον 2,436 δραχ. ἀναλογούσης ὅμως καὶ ταύτης εἰς 7,51 τοῖς 0)0 ἐπὶ τῶν δραχμῶν τοῦ ὑλικοῦ καὶ τῆς ἐργασίας; Τί δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς συντηρήσεως τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν ἐν Ἑπτανήσῳ; Πρὸς παραβολὴν ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἐνῶ ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν ὁδὸν ἀπὸ Σκριπεροῦς εἰς Σιδάρη (κοινῶς Γύρου) ἐν Κερκύρα ἐπὶ ποσοῦ δραχ. 25,154 δι' ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν, ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐδαπανήθησαν μόνον δραχ. 350, ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ἐν Κεφαλληνίαν ὁδὸν ἀπὸ Ληξουρίου εἰς Σάμην ἐπὶ ποσοῦ δραχ. 13,231, ἤτοι ἡμίσεως τοῦ ἀνωτέρω δι' ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν, ἐδαπανήθη ποσὸν δραχ. 1,879 δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ, ἤτοι πενταπλάσια τοῦ τῆς ἐν Κερκύρα ὁδοῦ, ἀναλογοῦν πρὸς 14,34 τοῖς 0)0.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὑπὸ στοιχ. Δ' πίνακος τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ 1876 μεταβαίνομεν εἰς τὴν τοῦ ὑπὸ στοιχ. Ε' (σελ. 18), ἐν ᾧ σημειοῦνται ὀνόματα, οὐχὶ δὲ τὸ μήκος καὶ πλάτος τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1876 κατασκευασθεισῶν ἐθνικῶν ὁδῶν.

Αὐτὸς ὁ πρῶτος στίχος τοῦ πίνακος τούτου, δι' οὗ δείκνυται ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1870 κατασκευάσθη τμήμα ἐθνικῶν

κῆς ὁδοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Χαλκίδα (ἀπὸ τοῦ Κηφισσοῦ μέχρι Τατοίου) μαρτυρεῖ τρανώτατα, ὅτι ἡ ὁδὸς (ὡς ἐπωνομάσθη ἐν τῷ πρώτῳ πίνακι διὰ τὴν καλυφθῆναι ἢ ἀδικαιολόγητος δαπάνη (ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Χαλκίδα διὰ Τατοίου) οὐδ' εἰς αὐτὸ τὸ Τατόιον εἶχε φθάσει.

Ἡ ὅλική δαπάνη διὰ τὴν κατασκευὴν ἐθνικῶν ὁδῶν ἀνῆλθεν εἰς δραχ. 435,403 ἐκ τῶν ὁποίων ἐν ὅλῳ δραχ. 5,515 ἐπληρώθησαν δι' ἀποζημιώσεις κτημάτων δραχ. 397,794 δι' ἔργα ἀπλᾶ καὶ τεχνικά καὶ δραχ. 32,093 δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα, ἀναλογοῦσαι πρὸς δραχ. 8,06 τοῖς 0)0.

Ἄλλ' ἐν τῷ Ε' τούτῳ πίνακι παρατηροῦμεν: α) ὅτι διὰ κατασκευὴν ὁδοῦ ἀπὸ Χαλκίδος εἰς Κύμην (ὑπάρχει;) εἰς ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐπληρώθησαν δραχ. 1412, β) ὅτι διὰ κατασκευὴν ὁδοῦ ἀπὸ Πατρῶν εἰς Καλάβρυτα (ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι ἐν μόνον τμῆμα ὑπάρχει ἀπὸ Πατρῶν μέχρι τοῦ ποταμοῦ Γλαύκου, κοινῶς Λεύκας) δι' ἀπλᾶ μὲν ἔργα δραχ. 30 ἐδαπανήθησαν, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ 4,952! γ) ὅτι διὰ κατασκευὴν τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ ἀπὸ Κορίνθου εἰς Ἄργος (ὑπῆρχε τὸ 1876;) ἐδαπανήθησαν δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δρ. 2,680. δ) ὅτι εἰς τὴν ἀπὸ Μεγαλοπόλεως εἰς Καλάμας ὁδὸν δι' ἀπλᾶ μὲν καὶ τεχνικά ἔργα ἐδαπανήθησαν δραχ. 39,960, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχ. 8,305, ἀναλογοῦσαι πρὸς 20,78 τοῖς 0)0!

Ἄλλὰ τίνες εἶναι αἱ κατασκευασθεῖσαι ἐθνικαὶ ὁδοί, ἃς ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ τοῦ ὀκτῆρου πίναξ ἐβάπτισε διὰ τῆς λέξεως «διάφοροι», καὶ δι' ἃς ἐσημείωσε δαπάνην δι' ἀπλᾶ μὲν καὶ τεχνικά ἔργα δραχ. 1,082, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχ. 3,115 ἀναλογοῦσας πρὸς πόσα τοῖς ἑκατόν; Ἀφίνομεν τὸ τμῆμα τῶν δημοσίων ἔργων τὸ προσδιορίσθαι ἵνα μὴ συνταράξωμεν διὰ τοῦ αἰφνιδίου τὴν ἡσυχίαν του. Πλὴν μήπως ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἐπώνυμον καὶ ἐν τῷ προηγούμενῳ ὑπὸ στοιχ. Δ' πίνακι δὲν σημειοῦνται τὰ ἀκόλουθα

ποσά; Ἐν μὲν τῷ πρώτῳ βασιλείῳ εἰς διαφόρους ὁδοὺς (ποίας;) δι' ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν δραχ. 7,316, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ 787,50. Ἐν δὲ τῇ Κερκύρα καὶ τῇ Κεφαλληνία δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα (ποίων ὁδῶν καὶ εἰς ποίους;) δραχ. 744. Κατὰ τὰς βασιμότερας πληροφορίας ἀνδρῶν εἰδημόνων, μόνη ἢ νῆσος Κεφαλληνία κέκτηται ἀνάπτυξιν ὁδῶν μεγαλειτέραν τῆς τῶν ὁδῶν ὁλοκλήρου τοῦ πρώτου Βασιλείου. Καὶ ὅμως ἐν τῷ ἀπολογισμῷ τῆς ὁδοποιίας τοῦ ἔτους 1876 παρατηροῦμεν (πιν. Δ' σελ. 17), ὅτι διὰ μὲν τὴν συντήρησιν τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν τῆς νήσου Κεφαλληνίας ἐδαπανήθησαν ἐν ὅλῳ δραχ. 29,377, διὰ δὲ τὴν συντήρησιν τῶν ἐπαρχιακῶν (πιν. ΣΤ' σελ. 19) δραχ. 58,343, ἥτοι ἐν ὅλῳ δραχ. 87,720, ἐνῶ ἐν τῷ πρώτῳ Βασιλείῳ διὰ συντήρησιν τῶν μὲν ἐθνικῶν ὁδῶν ἐδαπανήθησαν δραχ. 497,514, τῶν δὲ ἐπαρχιακῶν δραχ. 135,293, ἥτοι ἐν ὅλῳ δραχ. 632,777. Ἐκ τούτου καταφανὲς γίνεται, ὅτι διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁδῶν τοῦ πρώτου Βασιλείου ἐδαπανήθησαν ἐπὶ πλεον δραχ. 545,057 ἀπέναντι τῶν πρὸς συντήρησιν δαπανηθειῶν διὰ τὰς ὁδοὺς τῆς νήσου Κεφαλληνίας, ἐχούσας ὡς προείπομεν ἀνάπτυξιν πολὺ μεγαλειτέραν.

Ἄλλ' ὁ πίναξ ΣΤ' (σελ. 19) δὲν παρουσιάζει τὸ ἀνωτέρω μόνον αἰνίγμα. Διότι ἐνῶ ἀφ' ἑνὸς διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁδῶν τῆς ἐπαρχίας Ἀττικῆς, εἰς ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν ἐδαπανήθησαν ἐν ὅλῳ δραχ. 88,612, εἰς ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχ. 7,703, ἀφ' ἑτέρου διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἐπαρχιακῶν ὁδῶν τῆς νήσου Κερκύρας εἰς ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν ἐδαπανήθησαν δραχ. 156,070, εἰς ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχ. 4,592. τίνος ἕνεκα ἐν Κερκύρα διπλάσιον μὲν ποσὸν εἰς ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν ἐδαπανήθη διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁδῶν σχετικῶς πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Ἀττικῆς, τὰ ἐξοδα δὲ τῆς ἐπιστάσιος καὶ τὰ ὁδοιπορικὰ εἶναι τὰ ἡμισυ ἀπέναντι τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ δαπανηθέντων; Πόθεν ἢ μεγίστη καὶ ἀκατανόητος αὕτη διαφορά;

Δέν προβαίνομεν εἰς περαιτέρω ἐξέτασιν τοῦ σχετικοῦ μέρους τοῦ ἀνά χειρας πίνακος, διότι ἄλλο θέμα καλεῖ ἀλλαχοῦ τὴν προσοχὴν ἡμῶν. Δι' ἀπάσας τὰς ἐπαρχιακὰς ὁδοὺς τοῦ πρώην Βασιλείου ἐδαπανήθη πρὸς συντήρησιν τὸ πᾶν τῶν δραχ. 124,391 δι' ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν, καὶ δραχ. 10,871 δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα, ἀναλογοῦσαι πρὸς δραχ. 8,73 τοῖς 0)0, ἤτοι ἐν ὅλῳ δραχ. 135,262,11. Διὰ δὲ τὴν συντήρησιν τῶν ἐπαρχιακῶν ὁδῶν τῆς Ἑπτανήσου ἐδαπανήθησαν εἰς ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν δραχ. 279,525, εἰς ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχ. 13,783, ἀναλογοῦσαι πρὸς δραχ. 4,93 τοῖς 0)0. Ποία ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν 8,73 καὶ 4,93; Πόθεν προέρχεται αὕτη; Τίνι τρόπῳ δυνάμεθα νὰ λύσωμεν τὰ αἰνίγματα ταῦτα; Ἀλλὰ μήπως αἱ διαφοραὶ αὗται, αἱ προκαλοῦσαι τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ μᾶλλον ἀδαοῦς ἐλεγκτοῦ, παρατηροῦνται μόνον ἐν τῷ ἀπολογισμῷ τοῦ 1876; Δυστυχῶς ὄχι· διότι φαίνεται, ὅτι ὅπως κατ' ἔτος τὰ αὐτὰ μεθοδεύονται ἀπαρατήρητως ὅπως παρερχόμενα, οὕτω καὶ ἐν τῷ ἀπολογισμῷ τοῦ ἔτους 1875 βλέπομεν, ὅτι διὰ συντήρησιν τῶν μὲν ἐπαρχιακῶν ὁδῶν τοῦ πρώην Βασιλείου ἀνεγράφη δαπάνη εἰς ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν δραχ. 75,700, εἰς ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχ. 7,448, τῶν δὲ ἐν Ἑπτανήσῳ ὁδῶν εἰς ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν δραχ. 98,601, καὶ εἰς ὁδοιπορικὰ ἐξοδα καὶ ἐπιστάσιαν δραχ. 6,886, ἐνῶ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ πρῶην Βασιλείον ἔπρεπε νὰ ἀνέλθῃ ἢ ἐν Ἑπτανήσῳ δαπάνη εἰς δραχ. 9,701 ὡς ἐγγίστα.

Μόνη ἡ σύγκρισις τῶν ἀριθμῶν τούτων εἶναι ἱκανῶς χαρακτηριστικὴ. Ἐν τούτοις μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὴν ἀνωτέρω γενικὴν ἐξέτασιν, προβαίνομεν καὶ εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν διαφορῶν δαπανῶν. Καὶ α) αἱ τέσσαρες πρῶται ὁδοὶ ἀνεγράφησαν καλῶς ἐν τῷ πίνακι καὶ σαφηνίζουσι τὰ τε μέρη τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέρματος ἐκάστης τῶν δηλουμένων ὁδῶν; τί δὲ περὶ τῆς πέμπτης νὰ εἴπη τις ὁδοῦ ἀφοῦ ὁδὸς ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Δαφνὶ δέν ὑπάρχει,

ἀλλ' ὁδὸς ἀπὸ Πειραιῶς συναντῶσα τὴν ἱερὰν λεγομένην ὁδὸν (ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Θήβας) κατὰ τὸ 5ον ὑποθέτομεν στάδιον αὐτῆς· ἐπομένως ἐν μὲν τῷ πίνακι ὑπὸ στοιχ. Δ' λογίζεται ἅπασα ἡ ὁδὸς ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Θήβας, ἐν δὲ τῷ ὑπὸ στοιχ. ΣΤ' πίνακι ἔχομεν τὸ ἀπὸ τοῦ 3 σταδίου μέχρι τοῦ 10ου, ὅπερ εἶναι πλησίον τοῦ Δαφνίου, ἐπαναλαμβάνεται αὐθις, ἤτοι δις λογίζεται· ἂν ξένος, γνωρίσας τὴν Ἑλλάδα καὶ διατρέξας αὐτήν, ἴδῃ τὸν πίνακα τούτον, πῶς θέλει μᾶς χαρακτηρίσει; ἀλλ' ἂν τοιοῦτοι προσδιορισμοὶ γίνωνται διὰ τὰς περὶ τῶν Ἀθηνῶν ὁδοῦς, τί δύναται τις νὰ περιμένῃ διὰ τὰ μέρη τὰ ὅποια εἰς μόνος ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Βασιλείου ἐπεσκέφθη μηχανικῶς; ἐν τῷ πίνακι τούτῳ ἀναφέρεται καὶ δαπάνη δραχμῶν 1740 διὰ τὴν ἀπὸ Καρπενησίου εἰς Προσσὸν ὁδόν· ὑπάρχει ὁμοίως ὁδὸς τοιαύτη; τὸ διὰ τῶν ἀνω χρημάτων κατασκευασθὲν τμήμα ὑφίσταται; β) Ἐκτὸς ὅλων τούτων παρατηροῦμεν, ὅτι ἐν τῷ ΣΤ' πίνακι διὰ τὴν ὁδὸν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Μαραθῶνα διὰ Κηφισσίας, (ὑπάρχει τοιαύτη ὁδὸς; διέρχεται ἀληθῶς διὰ Κηφισσίας ἢ πρὸς Μαραθῶνα ἄγουσα;) ἐδαπανήθησαν δραχ. 50,209 δι' ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν καὶ δραχ. 5,660 δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα, ἀναλογοῦσαι πρὸς 11,27 τοῖς 0)0· εἶναι τοῦτο ἀκριβές; γ) Ὅτι διὰ τὴν ὁδὸν ἀπὸ Τριπόλεως εἰς Τεγέαν δι' ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν ἐδαπανήθησαν δρ. 8,584, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δρ. 607, ἀναλογοῦσαι πρὸς 16,95 τοῖς 0)0. δ) Ὅτι εἰς τὴν ὁδὸν ἀπὸ Τριπόλεως εἰς Λεβίδιον ἐδαπανήθησαν δι' ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν δρ. 2,260, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δρ. 591 ἤτοι 26,15 τοῖς 0)0. ε) Ὅτι διὰ τὴν ὁδὸν ἀπὸ Ἰπάτης εἰς τὰ ὁμώνυμα λουτρά (πόσον μῆκος ὁδοῦ;) ἐδαπανήθησαν δι' ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν δρ. 550, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχ. 227, ἀναλογοῦσαι πρὸς 41,32 τοῖς 0)0! Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι λαλοῦσιν ἰσχυρότερον τῶν καλλιτέρων ὑπολογιστῶν.

Πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὑπὸ στοιχ. Ζ' (σελ. 20) πίνακος, περιέχοντος τὰς πρὸς κατασκευὴν ἐπαρχιακῶν ὁδῶν δαπάνας, ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν ἰδιαιτέρως ὅτι τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1875 τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον τῆς ἐπαρχιακῆς καὶ δημοτικῆς ὁδοποιίας ἀνῆρχετο εἰς 4,654,578 δρ. Τί ὅμως ἐκ τούτων ἐδαπανήθη ἐν ἔτει 1876, ἐπὶ πλεόν τῶν ἐσόδων αὐτοῦ, διὰ τὴν ἐπαρχιακὴν ὁδοποιίαν; Μόνον δραχμαὶ 103,443. Ἐπὶ μείον δὲ τῶν ἐσόδων διὰ τὴν δημοτικὴν ἐδαπανήθησαν δραχμαὶ 229,001. Ὡστε διὰ τῆς μεθόδου ταύτης κατωρθώθη νὰ ἀναβιβασθῇ τὸ ἀποθεματικὸν τῆς ἐπαρχιακῆς καὶ δημοτικῆς ὁδοποιίας κεφάλαιον κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1876 εἰς δραχ. 4,780,136. Ἐνῶ δὲ ἅπαντες οἱ ποταμοὶ τῶν ἐπαρχιῶν, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, ὡς τοῖς πᾶσι γνωστόν, οὐδὲ μίαν κἂν ἀπέκτησαν γέφυραν, ἔστω καὶ τῆς μικροτέρας ἀξίας, κατὰ τὸ δωδεκαετὲς ἀπὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ περὶ ὁδοποιίας νόμου παρελθόν χρονικὸν διάστημα, ἐν τούτοις κρατεῖται νεκρὸν τὸ οὐκ εὐκαταφρόνητον τοῦτο ποσόν, δι' οὐδένα ἄλλον λόγον εἰμὴ ὅπως τίθηται βέβηλος ἐπ' αὐτοῦ χεῖρ ἐναντίον τοῦ νόμου, ὅστις προέβλεψε τὴν χρῆσιν τοῦ ποσοῦ τούτου ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐπαρχιακῆς καὶ δημοτικῆς ὁδοποιίας σκοποῦ, διατίθεται δὲ τὸ κεφάλαιον τοῦτο εἰς κατασκευὴν πολυτελῶν καὶ ἀχρηστων ὅλως γεφυρῶν περὶ τὰς Ἀθήνας, ἐνῶ αἱ ἐπαρχιακαὶ κοινότητες πνίγονται ὑπὸ τῶν, ἐγκαταλελειμμένων εἰς τὸ ἔλεος τῆς τύχης, ποταμίων ρευμάτων. Οὕτω διὰ κατασκευὴν ἐπαρχιακῶν ὁδῶν, ἐδαπανήθη ἐν ἔτει 1876 ἐν ὅλῳ τὸ εὐτελὲς ποσόν δραχ. 311,640, ἀπέναντι τόσου ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου. Ἄς ἴδωμεν ποῦ καὶ πῶς : α') Διὰ τὴν ἀχρηστον ὅλως ὁδὸν ἀπὸ Ἰπάτης εἰς Λιανοκλάδιαν ἐπὶ δραχμῶν 5,251 δι' ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν, ἐδαπανήθησαν δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχμαὶ 546, ἀναλογοῦσαι πρὸς δραχμὰς 10,40 τοῖς 0)0. β') Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Κορίνθου εἰς Κιάτο δι' ὑλικὸν μὲν καὶ ἐργασίαν

δραχ. 40,227, εἰς ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχ. 4,224, ἀναλογοῦσαι πρὸς 10,50 τοῖς 0)0. γ') Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Δομβραίνης εἰς Ἁγιὸν Ἰωάννην ἐπὶ δραχ. 11,991 δι' ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν, ἐπληρώθησαν δρ. 1,606 δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα, ἀναλογοῦσαι πρὸς δραχ. 14,20 τοῖς 0)0. δ') Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Μεγάρων εἰς Πάχην ἐπὶ δραχ. 3,874 δι' ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν, ἐδαπανήθησαν δρ. 707 δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα, ἀναλογοῦσαι πρὸς δρ. 18,20 τοῖς 0)0. ε') Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Κυπαρισσίας εἰς Φιλιατρὰ ἀπέναντι τοῦ δι' ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν ποσοῦ τῶν δρ. 25,504 ἐδαπανήθησαν δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχμαὶ 4,934, ἀναλογοῦσαι πρὸς δραχ. 19,33 τοῖς 0)0. ς') Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ποσειδωνίας εἰς Σύρον ἐπὶ ποσοῦ δραχμαὶ 2,193 (δαπανηθεισῶν τὸ ἔτος 1875) δι' ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν, ἐδαπανήθησαν δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ δρ. 530 ἀναλογοῦσαι πρὸς δραχ. 23,15 τοῖς 0)0. ζ') Εἰς τὴν ὁδὸν ἀπὸ Νάξου εἰς Ἐραγαίαν διὰ μὲν ὑλικὸν καὶ ἐργασίαν ἐδαπανήθη τὸ ποσόν δραχ. 3,838, δι' ἐπιστάσιαν δὲ καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα δραχ. 1,171, ἀναλογοῦσαι πρὸς 30,54 τοῖς 0)0.

Διατί δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ ἐξοδα ἐδαπανήθησαν ἀπέναντι τοῦ ὑλικοῦ καὶ τῆς ἐργασίας ἐπὶ τοῖς 0)0 10,40—10,50—14,20—18,20—19,33—23,15—30,51; Πρὸς τί ἢ τοσαύτη δυσαναλογία; Πόσον ἀπὸ τῆς ἕδρας τοῦ μηχανικοῦ ἀπέχουσιν αἱ τὰ μεγαλείτερα ποσὰ δαπανήσασαι ὁδοί; Ἄλλ' ἂν τὰ οὐκ εὐκαταφρόνητα ταῦτα ποσὰ ἐδαπανήθησαν δι' ἐξοδα ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ, πόσα ἄλλα ποσὰ παμμέγιστα συνενωθέντα παρανόμως μετὰ τῆς διὰ προμήθειαν ὑλικοῦ δαπάνης ἐδαπανήθησαν δι' ἐργασίαν; Πόσαι ἀσχημίαι δὲν θέλουσι γείνει καταφανεῖς ὅποτε ὁ σύνδεσμος, ὁ ἐνῶν τὰς δαπάνας τοῦ ὑλικοῦ καὶ τῆς ἐργασίας εἰς ἓν κόνδύλιον, διασπασθῇ;

Τί δὲ νομίζετε, ὅτι εἰς κατασκευὴν δημοτικῶν ὁδῶν ἐδαπανήθη εἰς ἅπαντας τοὺς δήμους τοῦ πρώην βασι-

λείου; 'Ο ὑπὸ στοιχ. Η' πίναξ (σελ. 21) ἀναγράφει τὸ μέγιστον ποσὸν τῶν δρ. 73,630! Ἐκ τούτου δὲ διὰ τὴν ὁδὸν ἀπὸ Κριεκουκίου μέχρι τοῦ ναοῦ τῶν Ὀλυμπίων, ἐπὶ ποσοῦ δραχ. 29,590 δι' ὕλικὸν καὶ ἐργασίαν ἐδαπανήθησαν δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ δραχ. 2,785, ἀναλογουῖσαι πρὸς δραχ. 12,79 τοῖς 0)0· εἰς δὲ τὴν ὁδὸν ἀπὸ Ἄργους εἰς Λέλεκα, ἐπὶ ποσοῦ δραχ. 4,442 δι' ὕλικὸν καὶ ἐργασίαν, ἐδαπανήθησαν δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ δραχ. 615, ἀναλογουῖσαι πρὸς δραχ. 16,07 τοῖς 0)0. Ἄλλ' ἐνῶ ταῦτα πάντα μαρτυρεῖ ὁ πίναξ Η', τί εἰς τούτον ἀντιλέγει ὁ ὑπὸ στοιχ. Θ'; 'Ο μέσος ὅρος τῶν ἐξόδων ἐπιστάσιος καὶ ὁδοιπορικῶν τοῦ πίνακος Η', ἀναβαινόντων εἰς δραχ. 5,158, πρὸς τὰ τοῦ ὕλικου καὶ ἐργασίας, ἀνέρχόμενα εἰς δραχ. 63,472, εἶναι 7,53 τοῖς 0)0, ἐνῶ ἐν τῇ Ἑπτανήσῳ (κατὰ πίνακα ὑπὸ στοιχ. Θ') ἐπὶ δραχ. 68,874 δι' ὕλικὸν καὶ ἐργασίαν ἐδαπανήθησαν δραχ. 2,317 δι' ἐπιστάσιαν καὶ ὁδοιπορικὰ, ἧτοι εἶναι 3,60 τοῖς 0)0 μόνον. Ἡ σύγκρισις τῶν δύο τούτων ἀριθμῶν 7,53 καὶ 3,69, καθὼς καὶ ἐκείνων τῶν ἐκ τοῦ πίνακος ὑπὸ στοιχ. ΣΤ' ἐξαχθέντων 8,73 καὶ 4,93 εἶναι ἐξόχως χαρακτηριστικὴ.

2.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΝ ΤΟΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΙΣ

Τὰ κεφάλαια σχηματίζονται διὰ τῆς οἰκονομίας. Ἀλλὰ οἰκονομία τί ἐστὶ; 'Ο ὀπισθοδρομικὸς χωρικὸς οἰκονομεῖ τὴν οἰκονομίαν τῆς μελίσης καὶ τοῦ μύρμηκος, ἐντόμων ἅτινα πολλάκις προβάλλουσιν ἡμῖν ὡς οἰκονομικὸν παράδειγμα. Οὔτε ὁ χωρικὸς ὅμως οὔτε ἡ μέλισσα καὶ ὁ μύρμηξ οἰκονομοῦσιν· ἀπλῶς θησαυρίζουσιν. Οἰκονομία δὲν εἶναι τὸ ἀποσύρειν τὰ κεφάλαια ἐκ τῆς κυκλοφορίας, δὲν εἶναι ἡ ἀνόρυξις λάκκου καὶ ὑπὸ τὴν γῆν ἀπόκρυψις τοῦ κέρδους, δὲν εἶναι τὸ πῆλινον ἀγγεῖον, ἐν οἷς ἐναπο-

ταμιεύουσι νομίσματα οἱ παῖδες, οὔδὲ τὸ σιδηροῦν κιβώτιον δὲν ἤξεύρω τίνος ἐργοστασιάρχου.

Τὴν ἀκριβῆ τῆς οἰκονομίας ἔννοιαν, τὴν οἰκονομολογικὴν καὶ οὐχὶ τὴν τεχνολογικὴν, θέλομεν προσπαθήσειν νὰ διευκρινήσωμεν ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὸ νόμισμα. Εἰς δύο τινὰ ἀποβλέπει ἡ τῆς οἰκονομίας ἔννοια 1) εἰς κατανάλωσιν μικροτέραν τῆς παραγωγῆς καὶ 2) εἰς ἐπωφελεῖ τὸ πλεονάσματος χρήσιν. Ὑποθέσωμεν χωρικὸν γεωργὸν Ἑλληνα, χρώμενον τοῦ Ἡροδοτείου ἀρότρου πρὸς καλλιέργειαν τοῦ ἀγροῦ του καὶ κερδαίνοντα τὰ πρὸς τὸ ζῆν αὐτοῦ τε καὶ τῆς οἰκογενείας του. Τὰ τέχνα του φθάνουσιν εἰς ἡλικίαν καὶ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ αὐτῶν ἡ οἰκογένεια κερδίζει πλείονα τῶν ἀναγκαιούντων. Φθάνομεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς οἰκονομίας. Τὸ περίσσευμα αὐτῶν προϊόντων του (διότι, ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης, κατελείψαμεν πᾶσαν ἰδέαν νομίσματος) τὸ περίσσευμα, λέγομεν, τοῦτο δὲν δύναται νὰ θησαυρίσῃ, καθόσον φθίρεται, καταστρέφεται ἀποταμιευόμενον· ἐπομένως δὲν δύναται νὰ τὸ χρησιμοποίησῃ ἢ διττῶς. Δηλαδή ἢ 1) ὅπως καταστῆσῃ δι' αὐτοῦ τὴν ζωὴν του μαλθακωτέραν, ἐνῶ πιθανὸν βραδύτερον δυστυχίαι θέλουσιν ἀναγκάσει αὐτὸν εἰς στερήσεις, καὶ οὕτω νὰ ζῆσῃ ἐν ἀλληλουχίᾳ εὐζωίας καὶ στερήσεων ὡς ζῶον ἐργαζόμενον μόνον διότι πεινᾷ, ἢ 2) ὅπως χρησιμοποίησῃ αὐτό, καθιστῶν τὸν ἀγρὸν του εὐφορώτερον διὰ τῆς κατασκευῆς ὑδραγωγείων καὶ διὰ μεγαλειτέρας προμηθείας λιπαστικῶν οὐσιῶν, τελειοποιῶν τὰ ἐργαλεῖά του, εὐρύνων τὰς ἀποθήκας του, ἢ ἐφαρμόζων συστήματα διατηρήσεως τῶν προϊόντων του, ὅπως μὴ ἀναγκάζεται νὰ πωλῇ αὐτὰ, φόβῳ καταστροφῆς εἰς ταπεινὴν τιμὴν, ἐνὶ λόγῳ αὐξάνων τὰ κεφάλαιά του ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς καὶ καθιστῶν τὸν ζωὴν του ἀνετωτέραν. Δύναται ὁ γεωργὸς, ἀντὶ νὰ καταναλώσῃ ὅλην τὴν παραγωγὴν τοῦ ἀγροῦ του, νὰ φέρῃ τὸ περίσσευμα ἢ εἰς τὸν σιδηραυργὸν τοῦ χωρίου, μεθ' οὗ θέλει συνάψῃ συναλλα-

γην, καθ' ὅσον ὁ μὲν σιδηρουργὸς ἔχει ἀνάγκην προϊόντων αὐτὸς δὲ ἔχει ἀνάγκην τελειότερων ἐργαλείων· ἢ εἰς τὸν τέκτονα ὅστις ἔχει ἀνάγκην προϊόντων, ἐνῶ αὐτὸς ἔχει ἀνάγκην τῆς ἐργασίας του διὰ τὴν κατασκευὴν εὐρυχωρότερων ἀποθηκῶν καὶ νέων ὑδραγωγείων· ἢ εἰς τὸν ἐπιστήμονα, ὅστις ἔχει ἀνάγκην τῶν προϊόντων του, ἐνῶ αὐτὸς ἔχει ἀνάγκην διδασκαλίας εἴτε ἐν γένει ὠφελίμου αὐτῶ τε καὶ τοῖς τέκνοις του εἴτε πρὸς προφύλαξιν τῶν γεννημάτων καὶ τῶν δένδρων του κατὰ τῶν πολυειδῶν αὐτῶν ἀσθενειῶν· ἢ θέλει ἀνταλλάξει τὰ προϊόντα του ἀντὶ σχεδίου ὑδραγωγείου ἢ γεφύρας, δι' ἧς θέλει βραχύνει τὴν μεταξὺ τοῦ οἴκου καὶ τοῦ ἀγροῦ του ἀπόστασιν· ἢ τέλος θέλει ἀνταλλάξει τὰ προϊόντα του πρὸς ὅ,τι ἄλλο κρίνη ὠφέλιμον εἰς τὴν εὐζωίαν του ἢ εἰς τὸν σχηματισμὸν νέου κεφαλαίου ὑλικοῦ ἢ ἠθικοῦ.

Ἐν συντόμῳ ὠμιλήσαμεν οὕτω, ὑποθέτοντες σύστημα ὅλως ἀρχαϊκόν, τὸ σύστημα τῆς συναλλαγῆς τῶν ειδῶν. Ἄν ἤδη εἰσέλθωμεν εἰς τὸ νομισματικὸν σύστημα, βλέπομεν ἀπλοποίησιν μεγάλην, ἀνεκτίμητον πλεόν διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ γεωργοῦ ἀπὸ τόσων φροντίδων· δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην ὁ γεωργὸς νὰ ἀναζητῇ τὸν ἔχοντα χρεῖαν τῶν προϊόντων του σιδηρουργὸν, τέκτονα, ἐπιστήμονα, μηχανικόν, γεφυροποιὸν καὶ εἴ τινα ἄλλον, διότι ἀπαιτεῖται δαπάνη χρόνου παραγωγῆς πλούτου, ὅπως ἀνεύρη τοιοῦτον. Ἄλλ' οὐδὲ βιάζεται νὰ ἀνεύρη αὐτὸν ἀμέσως, ἐκ τοῦ φόβου μήπως ἡ ἐσοδεία του καταστραφῇ, μὴ ὁ κεραυνὸς κατακαύσῃ αὐτήν, ἢ ἡ πλημμύρα τὴν παρὰσῶρη. Ὁ γεωργὸς πωλεῖ ὅλην ἢ μέρος τῆς παραγωγῆς του εἰς τὸν ἔμπορον, ὅστις εἶναι μεσίτης μεταξὺ τοῦ παραγωγῆς καὶ τοῦ καταναλωτοῦ, ἀντὶ χρηματικοῦ ποσοῦ, ὅπερ θέλει δαπανῆσαι ὅπως καὶ ὅποτε θέλει, ἐπωφελοῦμένος μάλιστα τῶν περιστάσεων, οἷαι τὰ μικρὰ ἡμερομίσθια, ἢ ἔλλειψις ἐργασίας, ἢ ἀφθονία τοῦ σιδήρου ἢ ἄλλων ὑλῶν, ἃς ὁ συναγωνισμὸς τῶ παρέχει. Οὕτως ἢ ἀνταλλαγὴ τῶν

προϊόντων εἰς νόμισμα δὲν εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἢ μόνη οἰκονομία· ἢ ἐπωφελῆς αὐτῶν χρήσις εἶναι τὸ κύριον τῆς οἰκονομίας χαρακτηριστικόν.

Ἡ οἰκονομία περιλαμβάνει τρία στοιχεῖα, ἢ ἔλλειψις καὶ ἐνὸς τῶν ὁποίων καταστρέφει τὴν οὐσίαν αὐτὴν τῆς ἀληθοῦς οἰκονομίας. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα εἶναι τὰ ἐξῆς 1) ἐργασία, παραγωγή, 2) κατανάλωσις ἐλάσσων τῆς παραγωγῆς καὶ 3) χρησιμοποίησις τοῦ περισσεύματος αὐτοῦ ἢ τοῦ ἀντιτίμου, εἰς ἐργασίας, ὧν τὸ ἀποτέλεσμα ὑφ' οἷανδήποτε μορφήν, ὑλικὴν ἢ πνευματικὴν, συντελεῖ εἰς αὐξήσιν τῆς παραγωγικῆς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεως. Οὕτως εἶναι μὲν δυνατὸν νὰ ἐξοδεύσῃ τις χωρὶς νὰ οἰκονομῇ, ἀλλ' ἀδύνατον νὰ οἰκονομῇ χωρὶς νὰ ἐξοδεύσῃ. Ἡ ἀνευ ἐξόδων οἰκονομία εἶναι χρῆμα κρυπτόμενον ἐν τῇ γῆ· φθείρεται ἀνευ κέρδους τοῦ ἰδιοκτῆτου· ὁδηγεῖ εἰς τὴν φιλαργυρίαν. Καὶ ἐνταῦθα δὲν εἶναι ἄσκοπον, ἀν παρεμβάλωμεν δύο λέξεις περὶ τῶν Ταμειυτηρίων (Caisse d'Épargne), τόσῳ κοινῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ σχεδὸν ἀγνώστων παρ' ἡμῖν. Ὁ γεωργὸς, ὁ μικρὸς βιομήχανος, ὁ ὑπηρέτης, δύνανται νὰ καταθέτωσιν ἐκεῖ τὸ περισσεῦμα τῆς ἐργασίας των, ὅπερ σχηματίζει κεφάλαιον, ἀποφέρον τόκους, δυνάμενον νὰ τοῖς χρησιμεύσῃ ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης, ἐνῶ ἄλλως ἤθελεν ἐξοδευθῆ εἰς οἰνοποσίας ἢ ἄλλας διασκεδάσεις συνήθεις παρὰ τοῖς ἡμεροβίοις ἐργάταις. Ἡ τοιαύτη ὁμῶς ἐν τοῖς ταμειυτηρίοις ἀποθησαύρισις δὲν ἤθελεν ἀποτελεῖ οἰκονομίαν, ἀν μὴ εἶχον τὸ δικαίωμα οἱ κατατίθεντες νὰ ἀποσύρῳσι τὰ κεφάλαια ταῦτα κατὰ τὸ δοκοῦν καὶ μεταβάλλωσι τὴν ὄψιν των κατὰ τὰς περιστάσεις ἀφίνοντες ἀναλλοιώτον τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Κατὰ ταῦτα δὲ τὸ κεφάλαιον ὁμοιάζει τὸν σπῆρον, ὅστις δὲν παράγει ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ.

Ἀρχόμενοι ἀνεφέρομεν τὸ παράδειγμα τῆς μελίσσης καὶ τοῦ μύρμηκος. Πολλοὶ λαμβάνουσι τὰ ἔντομα ταῦτα ὡς σύμβολα τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἐργασίας. Εἶναι

πλάνη. Ὁ μύρμηξ καὶ ἡ μέλισσα δὲν ἐργάζονται, διότι δὲν συναισθάνονται τὴν ἀνάγκην τῆς ἐργασίας· ἀπλῶς θησαυρίζουσιν, ὑπακούοντα εἰς ἐνστικτον ὁρμήν. Μόνον ὁ ἄνθρωπος ἐργάζεται, διότι γνωρίζει ὅτι ἄνευ τῆς ἐργασίας θέλει δυστυχῆσει, διότι ἔχει τὴν συνείδησιν τῆς οἰκονομικῆς ἐνεργείας του, χωρὶς ἐντεῦθεν νὰ ἀποκλείωνται καὶ αἱ ἐξαιρέσεις, εἴτε τῶν ὀπισθοδρομικῶν τοῦ ὑπογείου θησαυρισμοῦ περιόδων, εἴτε τοῦ πάθους τῆς φιλαργυρίας, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ὁποίου ὁ ἄνθρωπος κρύπτων τὸ τάλαντον, δοῦλος μᾶλλον ἐνστίκτου ἀποβαίνει, ἀφαιρῶν ἐκ τῆς κυκλοφορίας κεφάλαια, ἅτινα εἶναι ἡ δύναμις τῆς προόδου, καὶ ζημιοῖ οὕτω τὸν κοινωνικὸν ὀργανισμόν. Ἐν τούτοις οὐδ' οἰκονομοῦσιν ὁ μύρμηξ καὶ ἡ μέλισσα, ἀφοῦ κύριον μὲν χαρακτηριστικὸν τῆς οἰκονομίας εἶναι ἡ πρόδος, ἡ κατοικία δὲ τοῦ μύρμηκος καὶ ἡ κυψέλη τῆς μέλισσης οὐδὲ σχῆμα ἠλλαξαν οὐδ' ἀνετώτεροι ἐγίναν διὰ τὴν κατοικίαν. τῶν ἐντόμων τούτων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Μόλις ἠδύνατό τις νὰ φέρῃ τὰ ἕντομα ταῦτα ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς ἀγρίους, κορεννυμένους ἐκ τῆς σημερινῆς τροφῆς καὶ θνήσκοντας ἐκ τῆς πείνης τὴν ἐπαύριον. Εἰς τὸν ἐλεύθερον ὅμως πολίτην, τὸν εὐφυᾶ, τὸν ὀπαδὸν τῆς ἐπιστήμης, τὸν προβλεπτικόν, τὸν φρόνιμον, ὅστις δὲν σκέπτεται πῶς θέλει ζῆσει, ἀλλὰ πῶς θέλει βελτιώσῃ τὴν τύχην του, τὰ τοιαῦτα παραδείγματα εἶναι ἄσκοπα καὶ ἄτοπα.

Ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ὅλαι αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις ἀντλοῦσι τὴν ἀξίαν των ἐκ τῆς χρήσεως, ἣν ποιεῖται αὐτῶν ὁ ἄνθρωπος. Πάντα τὰ ἀγαθὰ φθείρονται, ἡ σωματικὴ ἰσχύς, ἡ διανοητικὴ οὐξύτης, τὸ πνεῦμα, ἡ μεγαλοφυΐα· ἀλλὰ καὶ διαμένουσιν αἰώνια, χάρις εἰς τὴν εὐφυᾶ διαχείρισιν τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις σωματοποιεῖ αὐτὰ διὰ τῶν ἐπιστημονικῶν ἐφευρέσεων καὶ ἀνακαλύψεων καὶ διὰ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς τέχνης ἐν οἰαδήποτε μορφῇ αὐτῆς. Ἡ διαχείρισις αὕτη ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς οἰκονομικῆς θεω-

ρίας καὶ πράξεως συνοψίζεται ἐν ταῖς τρισὶ ταύταις λέξεσιν: Ἐργασία, οἰκονομία, κεφάλαιον.

Σ. Ε. ΣΤΕΦΑΝΟΥ.

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.

Πολλοῦ διαφέροντος εἶναι ἀξία ἡ ἐν Ἀλσατία ἡμιτελῶς δοκιμασθεῖσα τελευταῖον ἰδέα τῆς γεωργικῆς τῶν κοινοτήτων παιδείσεως, ἀπὸ καθηγητῶν καὶ διδασκάλων περιφερομένων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ἡ ἰδέα αὕτη περὶ ἧς ἄλλοτε ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις ἐνησχολήθη, περιέχει τὰ σπέρματα μεγάλης βαθμῆδόν γεωργικῆς μεταβολῆς, ἅμα ὡς περιβληθῆ τὸ ἀναπόφευκτον τῆς πρακτικῆς ἐνδυμα. Ὅχι ἀπλῶς λόγους ἀλλὰ καὶ ἐφαρμογὴν πρέπει νὰ διαδίδωσιν οἱ τῆς γεωργίας διδάκτορες εἰς τὰ γεωργικὰ πλήθη. Ἐπομένως ἀπαιτεῖται τελειοποίησις τοῦ συστήματος.

Ἡ ἐνεστῶσα τῆς Ἀλσατο-Λωραίνης γεωργικῆς ἐκπαίδευσις ἀποτελεῖται ὑπὸ πρακτικῶν σχολείων, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ μελετηθῶσιν ὑπὸ τρεῖς ἐπόψεις· α) ἀγροτικὴ καλλιέργεια, β) κηπουρικὴ καλλιέργεια καὶ γ) μηχανικὴ καὶ δοκιμαστικὴ γεωργία.

Α'.—ὑπὸ τὴν πρώτην ἐποψίν παρίστανται τὰ ἐν Rouffach, ἐν Schlestadt καὶ ἐν Saint-Avold πρακτικὰ μεγάλης ἐπιτυχίας σχολεῖα, προωρισμένα εἰς τὴν μόρφωσιν πρακτικῶν γεωργῶν καὶ συναθροίζοντα ἐντὸς ἑαυτῶν τοὺς υἱοὺς τῶν γεωργῶν, ἅμα ὡς οὗτοι ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Ἴδου εἰς τί συνίσταται ἡ ἐν τοῖς σχολείοις τούτοις ἐκπαίδευσις. Πρῶτον συμπλήρωσις τῆς στοιχειώδους παιδείσεως καὶ διδασκαλία τεχνικῶν γνώσεων ἀναγκαίων εἰς μόρφωσιν πεφωτισμένων καλλιεργητῶν, ἱκανῶν νὰ ἐννοή-

σωσι τὰς βελτιώσεις τῶν ὁποίων ἡ γεωργία εἶναι δεκτικὴ. Τὰ ἐν τοῖς σχολείοις τούτοις μαθήματα συνδυάζονται πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ γεωργικοῦ τῆς χώρας προσωπικοῦ, ἐφ' ὅσον δίδονται κατὰ τὰς περιόδους ἐκείνας τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ θέρους, καθ' ἃς αἱ ἐργασίαι τῶν ὑπαίθρων ἀργοῦσιν. Ἡ συντήρησις τῶν γεωργικῶν τούτων ἰδρυμάτων διαμοιράζεται μεταξὺ τριῶν ταμείων τῆς πόλεως, τῆς διοικητικῆς περιφερείας καὶ τοῦ κράτους. Τὸ πρῶτον δίδει ἐπιχορήγησιν ἀνάλογον τῶν πόρων τῆς πόλεως, τὸ δεύτερον συντηρεῖ ὑποτρόφους ἐκ τῶν ἀξίων ἀλλὰ πενήτων γεωργοπαίδων καὶ τὸ τρίτον πληρῶνει τὸ διδάσκον προσωπικόν, ἀναβαῖνον κατὰ τὸ 1879 εἰς 23,750 νέας δραχμὰς ἐκτὸς τῶν ἐξόδων τοῦ ὕλικου, τὰ ὁποῖα ἐπιβαρύνουσι τοὺς δήμους.

Β'. — Ἡ διδασκαλία τῆς κηπουρικῆς ἐνεργεῖται ἐν τῇ παρὰ τῷ Brumath ἐπαύλει Grafenbourg ἀγορασθεῖση ὑπὸ τοῦ δημοσίου τῷ 1873 ἀντὶ 186 χιλ. νέων δραχμῶν. Σκοπὸς εἶναι ἡ μόρφωσις ἱκανῶν καλλιεργητῶν κήπων καὶ ὀπωροφόρων δένδρων, ἐνουμένης πρὸς τὴν πρακτικὴν ἐπὶ τούτων διὰ πάσης λεπτομερείας διδασκαλίας καὶ θεωρητικῆς τινος παιδείσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὴν φυσιολογίαν τῶν φυτῶν καὶ τὴν χρῆσιν τῶν λιπασμάτων. Προστίθεται δὲ καὶ ἡ στοιχειώδης διδασκαλία τῆς γεωγραφίας, τῆς φυσικῆς, τῆς ἱστορίας, τῆς ἀριθμητικῆς, τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ τῆς χημείας. Ἡ ὠδικὴ καὶ ἡ γυμναστικὴ δὲν παραλείπονται. Οἱ μαθηταὶ τοῦ σχολείου τούτου συντηροῦνται ὑπὸ τοῦ κράτους καὶ τῶν ἐπαρχιῶν. Κατὰ τὸ 1876 ὑπελογίζοντο εἰς 10, κατὰ τὸ 1877 εἰς 19 καὶ κατὰ τὸ 1878 εἰς 32. Ἴδου πῶς ἔχουσι τὰ περὶ τὴν ἐνιαύσιον δαπάνην τοῦ σχολείου τούτου: Διὰ τὴν συντήρησιν τῶν μαθητῶν 16,500 νέας δραχμὰς πρὸς 550 καθ' ἕκαστον, εἰς μισθὸν τοῦ διευθυντοῦ 5,625, εἰς μισθὸν τῶν ἐπικουρικῶν καθηγητῶν 2,800, εἰς μισθοὺς τῶν λογιστῶν τῶν ἀρχικηπουρῶν καὶ τῶν δύο βοηθῶν του 4,500, εἰς συντήρησιν τῶν ἐργαλείων καὶ σκευῶν 8,800, τὸ ὅλον 38,340 ν. δρ.

ἀπέναντι τῶν ὁποίων εἰσπράττει τὸ σχολεῖον ἐκ τῶν παραγομένων καὶ πωλουμένων παρ' αὐτοῦ εἰδῶν 6,000 περίπου.

Γ'. — Ἡ τρίτη τῆς γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐπόψις στρέφεται 1) περὶ τὸ εἰδικὸν ἐν Rouffach σχολεῖον, ἐν τῷ ὁποίῳ διδάσκεται ἡ ἀνάλυσις τῶν ὑδάτων, τῶν γαιῶν καὶ τῶν λιπασμάτων, καὶ ἐν γένει τὰ περὶ τὰς σπορὰς καὶ τὰ παντοειδῆ γεωργικὰ προϊόντα, διὰ τὸ ὁποῖον δαπανᾷ ἐνιαυσίως τὸ κράτος 11,750 νέας δραχμὰς ἤτοι 3,750 διὰ τὸν διευθυντὴν, 1,850 διὰ τὸν προπαρασκευαστὴν, 1,000 διὰ φύλακα καὶ 5,125 διὰ χημεῖον, κῆπον κλπ. καὶ 2) περὶ τὸ ἐπίσης εἰδικὸν ἐν Στρασβούργῳ τεχνογεωργικὸν σχολεῖον, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον νεωτεριστικὴν ἀποστολὴν νὰ μορφώῃ γεωργομηχανικοὺς, ἐν ὅλῃ τῇ ποικιλίᾳ τῶν διαφορῶν μηχανικῶν τῆς γεωργίας ἔργων, εἰς ὁδοὺς, εἰς γεφύρας καὶ εἰς διευθέτησιν ἐν γένει τῶν ὑδάτων. Μεγάλῃ ἡ χρησιμότης τοῦ κλάδου τούτου τῶν πρακτικῶν γνώσεων. Κατὰ μὲν τὸ θέρους οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων τούτων ἀσχολοῦνται ἐκτὸς αὐτοῦ εἰς γενικὰ ὑδραυλικὰ ἔργα, περὶ τὴν κατασκευὴν διωρῶγων, περὶ τὴν ἀρδευσιν καὶ τὴν ἀποξήρανσιν γαιῶν, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα, ἀπὸ τοῦ νοεμβρίου μέχρι τοῦ μαρτίου, ἡ ἐκπαίδευσις ἐνεργεῖται ἐπὶ τοῦ περιορισμένου τῆς τοῦ σχολείου περιφερείας κύκλου εἰς ἰχνογραφίαν, ἀριθμητικὴν, γεωμετρίαν, ἀλγεβραν, τριγωνομετρίαν, μηχανικὴν, φυσικὴν, χημείαν, ὀρυκτολογίαν, σχηματογραφίαν, οἰκοδομικὴν καὶ ὑδραυλικὴν. Τὰ μαθήματα δίδονται δωρεὰν ὑπὸ μηχανικοῦ καὶ καθηγητοῦ διαφορῶν σχολείων τοῦ Στρασβούργου· ὑπάρχουσιν ὁμῶς καὶ 15 ὑπότροφοι μαθηταὶ συντηρούμενοι ὑπὸ τοῦ κράτους πρὸς 400 ν. δρ. ἕκαστος ἐνιαυσίως. Τὸ ὅλον τῆς ἐτησίως δαπάνης τοῦ σχολείου τούτου ἀναδιβάσεται εἰς 12,800 ν. δρ. ἤτοι 5,400 εἰς διδασκάλους, 6,350 εἰς μαθητὰς καὶ 1,000 εἰς βιβλία καὶ ἄλλα ἐφόδια, ἐκτὸς τοῦ φωτισμοῦ, τῆς θερμάνσεως καὶ τοῦ οἰκήματος ὅπερ χορηγεῖ ἡ πόλις.

Ἡ ἐκπαιδευτικὴ αὐτὴ ἐπὶ τῆς γεωργίας ἐπισκόπησις ἔχει πολλὴν τὴν πρὸς τὰ ἐν Ἑλλάδι σημασίαν. Σχετικῶς ὄχι μόνον δὲν εἶναι ὑπεράνω τῶν οἰκονομικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου ὁ καταρτισμὸς τοιοῦτου τινὸς ἐκπαιδευτικοῦ κατὰ τὴν γεωργίαν συστήματος, ἀλλὰ καὶ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπορον πῶς τὸ γεωργικὸν ζήτημα τῆς Ἑλλάδος, διότι ὑπάρχει τοιοῦτο ζήτημα, συγχωρεῖται νὰ ἀναβῆται ἐπὶ πλέον, ὅταν πρώτη τις λύσις, ὡς ἡ ἐν τῇ ἀνω ἐφαρμογῇ ὑποδεικνυομένη, καὶ πρόχειρος εἶναι καὶ ἐπὶ τοσοῦτον συνδέεται πρὸς τὴν περαιτέρω τιμὴν τῆς ἐνεστώσης διοικητικῆς πρακτικῆς.

ΑΘΗΝΑΙΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑΙ.

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν τοὺς κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1879 γενικοὺς ἰσολογισμοὺς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, τῆς Γενικῆς Πιστωτικῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς Τραπεζῆς Βιομηχανικῆς Πίσσεως. Ὁ τῆς πρώτης ἰσολογισμὸς κλείει διὰ 121,564,789 δραχμῶν, ὁ τῆς δευτέρας διὰ 18,595,877 δρ. καὶ ὁ τῆς τρίτης δι' 6,501,118 δρ. Ἴδου πῶς ἔχουσι τὰ καθέκαστα τῶν ἰσολογισμῶν τούτων.

Α'.—Ἐθνικὴ Τράπεζα. Τὸ μὲν ἐνεργητικὸν αὐτῆς ἀναλύεται ὡς ἔπεται: Ταμεῖον εἰς μεταλλικὸν 19,123,174 δρ. ἤτοι ἐν τῷ Κεντρικῷ καταστήματι 17,423,142 καὶ ἐν τοῖς ὑποκαταστήμασι 1,699,731. Τραπεζικὰ γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπεζῆς παρὰ τῷ ὑποκαταστήματι Κερκύρας 494,676. Ἐξωτερικοὶ λογαριασμοὶ εἰς μεταλλικὸν διαθέσιμον ἐν ὄψει 1,699,688. Δάνειον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ ἀναγκαστικῇ κυκλοφορίᾳ εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια 11,585,446. Δάνεια ἐπὶ προσωπικῇ ἐγγυήσει καὶ ἐνεχειριάσει τίτλων 35,891,478, ἤτοι εἰς προεξοφλήσεις συναλλαγματικῶν καὶ γραμματίων 27,064,631 (ἐν τῷ Κεντρικῷ

καταστήματι 15,197,794 καὶ ἐν τοῖς ὑποκαταστήμασι 11,866,836), εἰς χωρήγησιν τῶν ὑποκαταστημάτων πρὸς τοὺς γεωργοκτηματίας ἐπὶ προσωπικῇ ἐγγυήσει 7,053,612, εἰς ἀνοικτοὺς λογαριασμοὺς ἐπὶ ἐνεχειριάσει μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν τραπεζῆς 1,773,235 (ἐν τῷ Κεντρικῷ καταστήματι 1,568,235 καὶ ἐν τοῖς ὑποκαταστήμασι 205,000). Δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνεχύρῳ 43,061,582, ἤτοι εἰς δάνεια πενταετῆ ἀπλᾶ ἐπὶ ὑποθήκῃ 26,652,870 (ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ καταστήματος 9,989,083 καὶ ἐκ τῶν ὑποκαταστημάτων 16,663,786)· εἰς ἀνοικτοὺς λογαριασμοὺς ἐπὶ ὑποθήκῃ 12,687,405 (ἐκ μὲν τοῦ Κεντρικοῦ καταστήματος 5,865,953 ἐκ δὲ τῶν ὑποκαταστημάτων 6,821,452)· εἰς δάνεια χρεωλυτικὰ ἐπὶ ὑποθήκῃ 657,864· εἰς δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ τίτλων 526,984 (τοῦ Κεντρικοῦ καταστήματος δρ. 516,580, τῶν ὑποκαταστημάτων 10,403)· εἰς Ἑλληνικὴν Ἀτμοπλοικὴν Ἑταιρίαν 5,303· εἰς δάνειον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν 2,004,747 ἐπὶ ἐκχωρήσεις ὁμολογιῶν φθαρτῶν κτημάτων καὶ 526,407 εἰς λογαριασμοὺς ἐντόκων γραμματίων. Δάνεια ἐπὶ διαφόροις ὄροις, ἤτοι εἰς ὁμολογίας τοῦ δημοσίου 13,357,007 (α)· εἰς μετοχὰς ἐπὶ διαφόρων ἐγγωρίων ἐταιριῶν 306,200· εἰς ἔξοδα καταστημάτων Τραπεζῆς ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ, Πάτραις, Σύρῳ, Κορίνθῳ, Καλάμαις, Χαλκίδι, Μεσολογγίῳ

(α) Τὸ ὅλον τῆς ὀφειλῆς τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τοῦ τίτλου τούτου καὶ τῶν λοιπῶν, ἐν οἷς περιλαμβάνονται τὰ διάφορα κονδύλια, ἀναβιβάζεται εἰς 33,090,033 δρ. ἀναλυόμενον ὡς ἔξῃ: Ἐξ ἐντόκων γραμματίων ἀσφαλιζομένων ἐκ τῆς προσόδου σμύριδος δρ. 5,616,424, ἐκ τῶν καθυστερουμένων τόκων αὐτῶν 526,407, ἐκ δανείων ἐπὶ παραχωρήσει ὁμολογιῶν φθαρτῶν κτημάτων 2,004,747, ἐξ ὁμολογιῶν τῶν ἰθνηκῶν δανείων 13,357,007 (ἤτοι ἐκ τοῦ τῶν 4 ἑκατομ. φρ. 37,400 δρ. ἐκ τοῦ τῶν 26 ἑκατομ. 12,450,070, ἐκ τοῦ τῶν 10 ἑκατομ. 869,537), ἐκ τοῦ δανείου ἐπὶ ἀναγκαστικῇ κυκλοφορίᾳ εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια 11,585,546.

καὶ Τριπόλει 1,166,115· εἰς καθυστερήσεις συναλλαγμάτων 1,493,473 (Κεντρικοῦ καταστήματος 72,969, καὶ ὑποκαταστημάτων 1,420,504)· εἰς καθυστερήσεις χρεωλυτικῶν δανείων 25,681· εἰς διάφορα συναλλάγματα καὶ γραμμάτια 188,958· εἰς κτήματα ἐξ ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων κατακυρωθέντα εἰς τὴν τράπεζαν 461,091· εἰς ἐξοδα ἐγκαταστάσεως, ἀξίαν ὕλικου, τραπεζικῶν γραμματίων, σιδηρῶν κιβωτίων, ἐπιπλίων κλπ. 112,380 (Κεντρικοῦ καταστήματος δρ. 44,654 καὶ ὑποκαταστημάτων 47,725)· εἰς δικαστικὰ προκαταβολὰς 18,229, (Κεντρικοῦ καταστήματος 14,456 καὶ τῶν ὑποκαταστημάτων 3,772)· εἰς ἀπαιτήσεις ἐπισφαλεῖς 37,118 (Κεντρικοῦ καταστήματος 11,042 καὶ ὑποκαταστημάτων 26,075)· εἰς διαφόρους λογαριασμοὺς ἀνταποκριτῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ 440,723· εἰς ἐκρεμεῖς δοσοληψίας ὑποκαταστημάτων Τραπεζῆς 101,762· Ἐν ὅλῳ δρ. 129,564,789.

Τὸ δὲ παθητικὸν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἀναλύεται ὡς ἔπεται: Κεφάλαιον μετοχικὸν δρ. 18,000,000. Ἀποθεματικὸν τακτικὸν 3,600,000. Ἀποθεματικὸν ἔκτακτον 9,030,000. Τραπεζικὰ γραμμάτια εἰς κυκλοφορίαν δραχ. 51,510,878. Καταθέσεις ἀνευ τόκου 3,821,975 (ἐν τῷ Κεντρικῷ καταστήματι 2,366,344 καὶ ἐν τοῖς ὑποκαταστήμασι 1,455,631). Καταθέσεις ἐπὶ τόκῳ 32,689,687 (παρὰ μὲν τῷ Κεντρικῷ καταστήματι δι' ὁμολογιῶν 28,601,417, δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ ἀποδοτέαι μετὰ 1—6 μῆνας 1,131,929, παρὰ δὲ τοῖς ὑποκαταστήμασι δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ 2,956,340). Καταθέσεις ταμιευτηρίου δρ. 588,131 (παρὰ τῷ Κεντρικῷ καταστήματι 469,387 καὶ τοῖς ὑποκαταστήμασι 118,743). Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι δρ. 281,428 (παρὰ τοῦ Κεντρικοῦ καταστήματος 26,282 καὶ παρὰ τῶν ὑποκαταστημάτων 255,145). Μέρισμα παρελθουσῶν ἑξαμηνιῶν 212,559. Μέρισμα τῆς Β' ἑξαμηνίας τοῦ 1879 πρὸς δρ. 124 ἐφ' ἐκάστης μετοχῆς δρ. 2,232,000. Προεξοφλήματα ἀνήκοντα εἰς ἐπομένους

ἑξαμηνίας 244,703 (Κεντρικοῦ καταστήματος 96,150, καὶ ὑποκαταστημάτων 148,553). Παρακαταθῆκαι 4,856,362 (παρὰ τῷ Κεντρικῷ καταστήματι ἀποδοτέαι αὐτουσίως 4,855,685 (α) καὶ παρὰ τοῖς ὑποκαταστήμασι 677). Ὁφειλὴ εἰς ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν δρ. 2,343,219, προερχομένη ἐκ λογαριασμοῦ τῶν εἰσπραχθέντων διὰ τὸ δάνειον α) τῶν 28 ἑκατομ. δρ. 4,594,762, β) τῶν 9 ἑκατομ. δρ. 6,318, γ) τῶν 4 ἑκατομ. δρ. 165,697, δ) τῶν 26 ἑκατομ. δρ. 399,887, ε) τῶν 10 ἑκατομ. δρ. 182,554. Κέρδη καὶ ζημίαι, ὑπόλοιπον ἀφιέμενον δι' ἐνδεχομένης ζημίας, δρ. 153,844. Ἐν ὅλῳ δρ. 129,564,789.

Τὰ ἀκαθάριστα κέρδη τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατὰ τὴν Βαν ἑξαμηνίαν τοῦ 1879 ἀναβιβάζονται εἰς δρ. 3,871,690, ἀναλυόμενα ὡς ἑξῆς: Προεξοφλήματα δραχ. 1,365,961. Τόκοι χορηγήσεων δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ δρ. 690,638. Τόκοι ἀπλῶν δανείων δρ. 1,021,222. Τόκοι χρεωλυτικῶν δανείων καὶ ὁμολογιῶν τοῦ δημοσίου δρ. 526,953. Ἀπαιτήσεις ἐπισφαλεῖς εἰσπραχθεῖσαι δρ. 30,356. Ὠφέλεια ἐξ ἐκποιήσεως κτημάτων Τραπεζῆς 29,204. Ἐκτακτὰ διάφορα κέρδη δρ. 131,962. Περὶσσευμα ἐκ τῶν κερδῶν τῆς παρελθούσης ἑξαμηνίας δρ. 75,391. Εἶναι περίεργος ὁ καθαρισμὸς τῶν ἑξαμηνιαίων τούτων τραπεζικῶν κερδῶν, διότι ἀπὸ δρ. 3,871,690 διενεμήθησαν εἰς τοὺς μετόχους μόνον δρ. 2,144,700 (εἰς τακτικὸν μέρισμα τοῦ ἐκ 18 ἑκατομ. μετοχικοῦ κεφαλαίου δρ. 630,000 πρὸς 3 1]2 τοῖς ο]ο καὶ εἰς πρόσθετον μέρισμα ὅσον ἀφορᾷ τὸ λοιπὸν ποσόν, ἐν γένει πρὸς δραχ. 124 ἐφ' ἐκάστης μετοχῆς.) Ἄς ἴδωμεν τοιουτοτρόπως τί ἐγένετο τὸ σημαντικὸν ποσὸν τῶν δρ. 1,726,990. Κατὰ τοῦτο ὁ δημοσιευόμενος πίναξ εἶναι ἱκανῶς σαφής: Εἰς ἐξοδα διαχειρίσεως δραχ. 243,333· εἰς ἐξοδα ἐγκαταστάσεως δραχ. 2,363· εἰς

(α) Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ παρακαταθῆκῶν ἀνήκουσιν εἰς τὸ δημόσιον δρ. 4,783,495, ἧτοι εἰς μεταλλικὸν 3,440,294 καὶ εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια 1,343,201.

ἀπαιτήσεις ἐπισφαλείς δραχ. 426,155· εἰς καταστήματα Τραπεζῆς δραχ. 10,348· εἰς ἀμοιβὰς προσωπικοῦ τοῦ Κεντρικοῦ καταστήματος δρ. 87,300· εἰς ἀμοιβὰς τοῦ προσωπικοῦ τῶν ὑποκαταστημάτων δρ. 65,575· εἰς ἀμοιβὰς ἀνταποκριτῶν δραχ. 1,800· εἰς τόκους καταθέσεων δρ. 882,130· εἰς τόκους ταμειυτηρίου δρ. 11,168· εἰς φόρον 2 τοῖς 0)0 ἐπὶ τῶν μερισμάτων καὶ χαρτόσημον ἐπὶ αὐτῶν κατὰ μετοχὴν 55 λεπ. δρ. 55,670· εἰς χρήσιν τῆς ἐπομένης ἑξαμηνίας δρ. 153,844.

Β'. — Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα. Τὸ μὲν ἐνεργητικὸν αὐτῆς ἀναλύεται ὡς ἔπεται: Κεφάλαιον μῆπω μὲν ζητηθὲν δρ. 4,200,000, ὀφειλόμενον δὲ 1,070. Ταμεῖον εἰς μετρητὰ Κεντρικοῦ καταστήματος καὶ ὑποκαταστημάτων δρ. 193,856. Ταμεῖον εἰς παρακαταθήκας διαφόρων τίτλων δρ. 953,301. Προεξοφλήσεις δρ. 5,428,376 (τοῦ Κεντρικοῦ καταστήματος 2,130,884 καὶ τῶν ὑποκαταστημάτων 3,297,491). Ἀνοικτοὶ λ)μοὶ ἐπὶ ἐνεχυριάσει τίτλων δρ. 2,658,161 (Κεντρικοῦ καταστήματος 1,105,683 καὶ ὑποκαταστημάτων 1,552,477). Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρω δρ. 1,118,900 (Κεντρικοῦ καταστήματος 1,071,882 καὶ ὑποκαταστημάτων 47,018). Δάνεια χρεωλυτικὰ 1,868,315 (ἐπὶ ἐκχωρήσει τῶν δημοτικῶν προσόδων Πατρῶν δρ. 1,843,625 καὶ ἐπὶ ἐκχωρήσει ναυτικῶν χορηγημάτων 24,689). Δάνεια ἐξωτερικὰ δρ. 603,909. Δάνεια τοῦ δημοσίου εἰς ὁμολογίας τῶν 10,000,000 δρ. 26,979. Συναλλάγματα ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ δρ. 902,790. Μετοχαὶ διαφόρων ἐταιριῶν δρ. 91,966. Ἀνοικτὸς λ)μὸς παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ δρ. 1,824. Ἐξαγορὰ ἰδρυτικῶν τίτλων δρ. 194,183. Ἐκκρεμεῖς λ)μοὶ δρ. 20,293. Διάφοροι λ)μοὶ δρ. 59,862. Συναλλαγματικαὶ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσπρακτέαι δρ. 12,397. Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων Κεντρικοῦ καταστήματος καὶ ὑποκαταστημάτων δρ. 63,217. Ἐξοδα ἐγκαταστάσεως δρ. 177,377 (τοῦ Κεντρικοῦ καταστήματος 167,555 ἐν αἷς 123,501 εἰς ἀξίαν οἰκοπέδου καὶ οἰ-

κοδομῆς, καὶ τῶν ὑποκαταστημάτων 9,822). Ἐν ὄλῳ δρ. 18,595,877.

Τὸ δὲ παθητικὸν τῆς Γενικῆς Πιστωτικῆς Τραπεζῆς ἀναλύεται ὡς ἔπεται: Μετοχικὸν κεφάλαιον δραχμαὶ 14,000,000. Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον εἰς ὁμολογίας κατατεθειμένας ἐν τῷ ταμείῳ δρ. 416,967. Πιστωταὶ διάφοροι ἐκ παρακαταθήκης διαφόρων τίτλων δρ. 536,437. Καταθέσεις ἀτοκοὶ δραχ. 125,397. Καταθέσεις ἐντοκοὶ δραχ. 1,865,288. Ἐξωτερικοὶ λογαριασμοὶ τοῦ Κεντρικοῦ καταστήματος καὶ τῶν ὑποκαταστημάτων δρ. 1,081,571. Μερίσματα παρελθόντων ἐτῶν δρ. 18,355. Προσωρινοὶ λ)σμοὶ δρ. 28,853. Προεξοφλήματα ἀνήκοντα εἰς τὸ ἐπιδὸν ἔτος δρ. 22,324. Κέρδη καθαρὰ δρ. 490,682. Ἐν ὄλῳ δρ. 18,595,877.

Τὰ ἀκαθάριστα κέρδη τῆς Γενικῆς Πιστωτικῆς Τραπεζῆς ἀναβιβάζονται κατὰ τὸν ἰσολογισμόν τῆς 31 Δεκεμβρίου 1879 εἰς δρ. 1,093,502, ἀναλυόμενα ὡς ἑξῆς: Προεξοφλήματα δρ. 280,143. Τόκοι ἀνοικτῶν λογαριασμῶν δρ. 82,064. Τόκοι δανείων ἐπὶ ἐνεχύρω δρ. 64,902. Τόκοι χρεωλυτικῶν δανείων δρ. 140,196. Τόκοι ἐξωτερικῶν δανείων 17,100. Τόκοι ὁμολογιῶν δημοσίου δρ. 1,915. Μερίσματα διαφόρων μετοχῶν δρ. 7,938. Διάφορα κέρδη δρ. 179,692. Κέρδη ὑποκαταστήματος Σύρου 213,408. Κέρδη ὑποκαταστήματος Πατρῶν 111,091. — Ἴδου πῶς ἔχει ὁ καθαρισμὸς τῶν ἀνωτέρω κερδῶν: Ἐξοδα διαχειρίσεως δρ. 69,388. Φόρος ἐπιτηδεύματος δρ. 5,000. Ἐνοίκιον καταστήματος 10,333. Τόκοι ἐντόκων καταθέσεων δρ. 137,524. Ἀποσβέσεις διάφοροι 71,784. Μέρισμα παρελθούσης ἑξαμηνίας 6 τοῖς 0)0 294,000. Φόρος δημοσίου 2 τοῖς 0)0 παρελθούσης ἑξαμηνίας 5,830. Ὁμοῖος φόρος ἐνεστῶσης ἑξαμηνίας 8,960. Τὰ καθαρὰ κέρδη δραχ. 490,682. Ἡ διανομὴ τῶν καθαρῶν τούτων κερδῶν ἐγένετο ὡς ἑξῆς: 6 τοῖς 0)0 τακτικὸν μέρισμα 6' ἑξαμηνίας, δρ. 5,25 ἐφ' ἐκάστης μετοχῆς, δρ. 294,000. Εἰς ἀποθεμα-

τικόν κεφάλαιον, ἐπὶ τοῦ μένοντος ὑπολοίπου τῶν κερδῶν, δρ. 19,644. Εἰς τοὺς συμβούλους ἐτήσια ποσοσὰ δρ. 9,822. Εἰς τὴν κεντρικὴν διεύθυνσιν καὶ τὰς διευθύνσεις τῶν ὑποκαστημάτων δρ. 13,216. Πρόσθετον μέρισμα ἐκ δραχ. 275 ἐφ' ἐκάστης μετοχῆς, δρ. 154,000. Ὀλικὸν μέρισμα τοῦ ἔτους 13, 25, ἦτοι δρ. 5, 25 τὸ διανεμηθὲν προσωρινὸν καὶ δρ. 8 τὸ ὀριστικὸν (ἐφ' ἐκάστης μετοχῆς δρ. 8).

Γ'.—Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως. Τὸ μὲν ἐνεργητικὸν αὐτῆς ἀναλύεται ὡς ἔπεται : Ταμεῖον δραχ. 48,187. Συμμετοχὴ εἰς τον σιδηρόδρομον δρ. 3,343,084. Προεξοφλήσεις δραχ. 758,034. Αἰγυπτιακὰ χρεώγραφα δραχ. 323,000. Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως χρέος δραχ. 350,000. Συναλλαγματικὰ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ δραχ. 203,139. Δάνεια ἐπὶ ἐνεχείρῳ τίτλων καὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ δρ. 593,160. Ἀνοικτοὶ λ)σμοὶ ἐπὶ ἀσφαλείᾳ τοῦ σιδηροδρόμου δραχ. 829,877. Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοὶ δραχ. 18,237. Ἐξοδα ἐγκαταστάσεως δραχ. 8,013. Ἀπαιτήσεις ἐπισφαλεῖς δρ. 20,384. Ἐν ὄλῳ δρ. 6,501,118.— Τὸ δὲ παθητικὸν αὐτῆς ἔχει ὡς ἔπεται : Μετοχικὸν κεφάλαιον δραχ. 5,000,000. Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον δραχ. 113,238. Κρατήσεις δι' ἐνδεχομένης ζημίας δρ. 25,000. Ἐντοκοὶ καταθέσεις δραχ. 409,635. Τόκοι ἐντόκων καταθέσεων δρ. 9,714. Προεξοφλήματα εἰς νέον δρ. 12,389. Λογαριασμοὶ διάφοροι δραχ. 48,495. Μέρσματα παρελθουσῶν ἑξαμηνιῶν δραχ. 12,389. Μέρσματα παρούσης ἑξαμηνίας δρ. 266,000. Κέρδη καὶ ζημίαι εἰς νέον δραχ. 3,768. Ἐν ὄλῳ δραχ. 6,501,118.

Τὰ ἀκαθάριστα κέρδη τῆς Τραπεζῆς τῆς Βιομηχανικῆς Πίστεως ἀναβιβάζονται κατὰ τὴν β' ἑξαμηνίαν τοῦ 1879 εἰς δραχ. 347,964 ἀναλυόμενα ὡς ἑξῆς : Ἀπὸ 30 Ἰουνίου 1879 δραχ. 2,184. Τόκοι δανείων δρ. 37,038. Τόκοι ἀνοικτῶν λογαριασμῶν δραχ. 24,400. Προεξοφλήματα δρ. 54,792. Προμήθειαι δρ. 22,392. Διαφορὰ συναλλαγματικῶν δρ. 23,809. Δικαιώματα τροπῆς ἐταιρικῶν με-

τοχῶν δραχ. 126. Διάφορα κέρδη δραχ. 7,602. Μέρισμα συμμετοχῆς σιδηροδρόμου δρ. 175,618.— Ἴδου πῶς ἔχει ὁ καθαρισμὸς τῶν ἀνωτέρω κερδῶν : Ἐξοδα διαχειρίσεως δραχ. 18,785. Ἐξοδα ἐγκαταστάσεως δραχ. 890. Τόκοι ἐντόκων καταθέσεων δραχ. 14,472. Μεσιτεία συναλλαγματικῶν δραχ. 761. Ἀποσβέσεις δραχ. 7,000. Κρατήσεις δι' ἐνδεχομένης ζημίας δραχ. 5,000. Κέρδη μένοντα εἰς νέον δραχ. 3,768. Κέρδη διανεμόμενα δραχ. 297,285. Ἡ διανομὴ τῶν καθαρῶν τούτων κερδῶν ἐγένετο ὡς ἑξῆς : Μέρισμα τακτικὸν πρὸς 6 τοῖς 0)ο ἐτησίως ἐπὶ μετοχῶν 50,000 πρὸς 112 δραχ. 5,600,000 δι' 6)μ. δρ. 168,000. Μέρισμα πρόσθετον, ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου ἐκ δρ. 129,285, δραχ. 103,428. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ ὑπολοίπου τῶν δραχ. 129,285, διὰ τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον πρὸς 10 τοῖς 0)ο δρ. 12,928, δι' ἀμοιβὴν διοικητικοῦ συμβουλίου πρὸς 8 τοῖς 0)ο δρ. 10,342, δι' ἀμοιβὴν προσωπικοῦ πρὸς 2 τοῖς 0)ο δρ. 2,585. Μέρισμα καθαρὸν (ἀφαιρουμένων τῶν ἀνωτέρω ἀποθεματικοῦ καὶ ἀμοιβῶν καὶ δρ. 5,438 φόρου τοῦ δημοσίου πρὸς 2 τοῖς 0)ο) δρ. 266,000 ἀναλογοῦσαι ἐφ' ἐκάστης μετοχῆς πρὸς φρ. 4,75.

Ἰδιαιτέρως, ὅσον ἀφορᾷ τὸν σιδηρόδρομον, εἰσέπραξεν οὗτος κατὰ τὴν β' ἑξαμηνίαν τοῦ 1879 δραχ. 281,395 ἐξ ἐπιβατῶν, 1,380 δρ. ἐξ ἀποσκευῶν, 91,893 δρ. ἐκ τοῦ κλάδου Φαλήρου, 2,792 δρ. ἐξ ἐνοικίων, 3,802 δρ. ἐκ τελωνείων, 2,716 δρ. ἐκ παλαιοῦ ὑλικοῦ καὶ 6,326 δρ. κέρδη προηγουμένης ἑξαμηνίας. Ἐξ αὐτῶν πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσιν ἔξοδα διαχειρίσεως δρ. 99,265, ἀποσβέσεις διάφοροι δρ. 92,244, λεωφορεῖα καὶ ἄμαξαι δρ. 3,711, ἀποθεματικὸν τῆς ἑξαμηνίας δρ. 3,000, ἐκκρεμεῖς λογαριασμοὶ δρ. 552, κράτησις εἰς νέον δρ. 645. ἀπομένει δὲ οὕτω καθαρὸν κέρδος τοῦ σιδηροδρόμου πρὸς διανομὴν δραχ. 190,889, ἐκ τῶν ὁποίων, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, 175,618 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Βιομηχανικῆς Πίστεως πρὸς 92 τοῖς 0)ο. Κ.

ΒΙΩΤΙΚΟΙ ΤΗΣ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΑΣ ΟΡΟΙ

Δύναται τις νὰ διαιρέσῃ τὴν βιομηχανίαν εἰς ὑπόγειον καὶ ἐπίγειον· ἡ μὲν ἐνεργεῖται ἐν τοῖς μεταλλείοις ὑπὸ τὸ τεχνητὸν τοῦ ἀνθρώπου φῶς, ἡ δὲ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὑπὸ τὴν ὥραιαν τοῦ ἡλίου ἀκτῖνα. Ποῖοι εἶναι οἱ βιωτικοὶ ὄροι, ὑφ' οὓς οἱ δύο οὗτοι κλάδοι τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας διατελοῦσιν; Ἡ πρόοδος τοῦ τόσον περιαδομένου νεωτέρου πολιτισμοῦ μέχρι ποίου σημείου ἔφθασεν; Ἄρα γε ὁ ἀνθρωπισμὸς εὐρίσκει ἐν τῇ ὅλῃ βιομηχανικῇ ἀναπτύξει τὸ κύριον τέλος, ὅπερ ἡ καταγωγὴ καὶ ἡ ἐλπίς του ὑπόσχονται; Ἄς ἀφήσωμεν τὴν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς βιομηχανίαν εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους ἐρευνητὰς αὐτῆς. Ἡμεῖς ὁὰ ἐπισκοπήσωμεν εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην τάξιν τῶν ἀνθρώπων, ἥτις ἐργάζεται ἐν τοῖς σπλάγχνοις τῆς γῆς. Ὅσαι μυριάδες ἐργατῶν διανύουσι τὸν βίον αὐτῶν ὑπὸ τὰ αἰῶνια τῶν μεταλλείων σκότη, ἅπαξ μόνον τῆς ἑβδομάδος βλέποντα τὸν ὥραιον τοῦ οὐρανοῦ ἥλιον! Ἐχει τι τὸ ὁποῖον ἐξεγείρει τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν ἡ ἰδέα, ὅτι ἵνα ὑπερηφανεύηται ἡ σημερινὴ κοινωνία ἐπὶ τῶ μεταλλικῷ πλούτῳ τῆς, πρέπει μέγιστον αὐτῆς μέρος νὰ εἶναι καταδεδικασμένον εἰς τὴν βαρυτάτην τῶν ὑποχθονίων ἐργασίαν. Ἴδου πῶς τὰ κατ' αὐτὴν ἐκτίθενται ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐπιστημονικῶν τοῦ θέματος τούτου ἐρευνῶν.

Ἀπὸ τῆς 3ης ἢ 4ης πρωίνης ὥρας, καθ' ἣν ὁ εὐτυχῆς τοῦ μεταλλείου ἰδιοκτῆτης ἐπιστρέφει ἀπὸ χορὸν τινα ἢ ἐσπερίδα διασκεδαστικὴν, ὅπως κοιμηθῆ μέχρι μεσημβρίας, ὁ ἐργάτης τοῦ μεταλλείου κατέρχεται εἰς τὸν πυθμένα φρεάτων ἠνεωγμένων εἰς βάθος 40, 100, 500 ἢ 1,000 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας, ὡς ἐν Πρισδράμῃ τῆς Βοημίας. Εἰς τὰς κατωτάτας καὶ σκολιὰς στοὰς ἡ θερμοκρασία συνήθως ἀναβαίνει εἰς 30 ἢ 35 βαθμοὺς τοῦ ἑκατομμυρίου· καὶ ἡ ἀνυπόφορος αὕτη θερμότης ἀποβαίνει

ἔτι ἀφορητοτέρα, τοῦ ἀέρος μεταβαλλομένου εἰς ὑδατίους ἀτμούς. Ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους θερμοκρασίας, ὁ ἐργάτης δὲν δύναται νὰ ἐργάζεται ἢ σχεδὸν γυμνός, μὲ μόνον τὸ πανδαλόνιον του. Φλέγων ὅλως καὶ ἰδρῶτι περιρρεόμενος μεταβαίνει εἰς στοὰν ἑτέραν, ἐνθα αἰφνης εὐρίσκεται εἰς ὅλως ἀντίθετον κατάστασιν ὑπὸ τὸ ρεῦμα ἀέρος ψυχροῦ καὶ διαπεραστικοῦ, ὑπὸ σταγόνων ὕδατος ψυχροῦ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς στοᾶς καταρρέοντος διαβρεχόμενος. Αἱ ὀπαὶ τῶν στοῶν ἐκείνων εἰσὶ πολλάκις τόσον χαμηλαί, ὥστε οἱ ἐργάται ἀδυνατοῦντες νὰ ἐργασθῶσιν ὄρθιοι εἰσὶν ἠναγκασμένοι νὰ ἔρπωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κύπτοντες εἰς τὸ πλευρὸν καὶ προφυλασσόμενοι ὑπὸ σανίδων προσδεδεμένων ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι εἰσὶν ὑπόχρεοι νὰ μένωσιν ἐν τῇ στοᾷ ταύτῃ πᾶσαν σχεδὸν τὴν ἡμέραν, πελεκῶντες τὸν γαιάνθρακα ἢ τὸν μεταλλίτην λίθον.

Ὁ ἀναπνεόμενος ὑπὸ τῶν μεταλλευτῶν ἀήρ ἐστὶν ἀληθῶς θανάσιμος, καὶ ἰδίως ἐν τοῖς μεταλλείοις τῶν γαιανθράκων. Θεωρητέον τοὺς γαιανθρακορυκτὰς ὡς ἀφευκτα θύματα βραδείας ἀσφυξίας. Ἐνίοτε ἀσφυξία ὀρμητικὴ ἀπειλεῖ τοὺς ἐργάτας τῶν γαιανθρακωρυχείων, ὅταν ἐκ κακῆς διαιρέσεως τῶν στοῶν ἀέρια πνιγηρὰ συγκεντροῦνται ἐν ἐκείναις, καὶ μάλιστα ὅταν εἰσέρχωνται εἰς τὰς πρὸ πολλοῦ ἐγκαταλελειμμένας. Καὶ ὅταν δὲ ὁ μεταλλευτῆς ἐστὶν ἠναγκασμένος ἐξακολουθεῖν τὴν ἐργασίαν, μετὰ τὴν κατάπτωσιν τοῦ μεταλλείου, ἐντὸς ἀέρος πλήρους εἰσέτι καπνῶν ἀνυψουμένων ἐκ τῆς ἐκρήξεως τῆς πυρίτιδος ἢ τῆς δυναμίτιδος, ἐκτίθεται εἰς βραδεῖαν δηλητηρίασιν διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέως καὶ τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ὑγιεινῆς εἰσὶν ὑποχρεωμένοι ἄνθρωποι νὰ ἐργάζωνται 8, 12, 14, 16 ὥρας καὶ πλέον καθ' ἡμέραν. Παιδιά μόλις πενταετῆ διαμένουσιν ἐν τῷ ἄδει τούτῳ μέχρι δωδεκάωρου καθ' ἡμέραν, ἐντὸς παντε-

λοῦς σκοτίας καὶ εἰδικὴν ἐκπληροῦντα ὑπηρεσίαν νὰ ἀνοίγῃ καὶ κλείωσι τὰς θυρίδας τῶν στοῶν. "Ὡστε μηδαμῶς παράδοξόν ἐστὶν ὅτι τὰ πλεῖστα μεταξὺ αὐτῶν ἀποβαίνουσι βαθρηδὸν ἡλίθια. Ἐν Ἀγγλίᾳ, κατὰ τὸν νόμον τοῦ 1842, οἱ παῖδες δὲν δύνανται νὰ διαμένωσιν ἐντὸς τῶν μεταλλευτικῶν φρεάτων πλέον τῶν 10 ὥρῶν· ὅταν δὲ τρεῖς τῆς ἐβδομάδος ἐν αὐτοῖς ἐργάζωνται, οὐχὶ πλέον τῶν 6 ὥρῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Πλὴν φεῦ! πάντες οἱ τοιοῦτοι νόμοι ἀποβαίνουσιν ἀνίσχυροι πρὸ τῆς παντοδυναμίας τῶν κεφαλαιούχων· καὶ βλέπομεν ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ Ἀγγλίᾳ, ἐνθα μᾶλλον ἢ ἀλλαχοῦ ὁ τοῦ κράτους ἔλεγχος ὑπάρχει ἐνεργός, παιδία δεκαετῆ μέχρι δωδεκαετῶν νὰ ἐργάζωνται 14 ὥρας τὴν ἡμέραν! Ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ τόπῳ μεταξὺ χιλίων ἐργατῶν 39 τοῖς 100 ἄρχονται τῆς ἐργασίας μεταξὺ τοῦ δεκάτου καὶ δεκάτου τρίτου ἔτους τῆς ἡλικίας, 49 δὲ τοῖς 100 πρὸ τοῦ δεκάτου τετάρτου. Ἐπιπονωτάτη ἡ ἐργασία τῶν παιδῶν τούτων, ἀρρένων τε καὶ θηλέων. Εἶναι ταῦτα ἐν γένει ἐνησχολημένα νὰ σύρωσι χειραμαξίδας πλήρεις γαϊάνθρακος ἢ μεταλλοχώματος, συνεχῶς τετραποδητὶ βαίνοντα· ἠναγκασμένα δὲ τὰ ἄθλια νὰ ὠθῶσι διὰ τῆς κεφαλῆς τὰς χειραμαξίδας, φέρουσι τὰ δείγματα τῆς ἀποτροπαίου ταύτης ἐργασίας, ἔχοντα γενικῶς φαλακρὰ καὶ πλήρη πληγῶν τὰ κρανία. Ἄλλοτε, καὶ ἔτι σήμερον, ἐν τισὶν ὀρυχείοις τῆς Σκωτίας καὶ τῆς Γαλλίας, μηδὲ χειραμαξίδας μετεχειρίζοντο. Αἱ γυναῖκες ἔφερον ἐπ' ὤμων τὸ καταπληκτικὸν φορτίον 160 χιλιογράμμων!

Ἴδου ἡ ἀτελεστέρα ἐξεικόνισις τῶν εἰς τοὺς ἐργάτας τῶν μεταλλείων προξενουμένων συνεπειῶν. Εὐκόλον ἐκ τούτων νὰ ἐννοήσωμεν ὅποσον πάσχουσιν οὗτοι. Οἱ πάντες εἰσὶ μελάγχροιοι, κάτισχνοιοι, ἢ μορφῆτων πελιδνῆ καὶ ὠχρὰ, στρεβλόποδες, ραχητικοὶ καὶ λιγνόστηθοι. Ἐντεῦθεν δὲ αἱ διὰ βίου ἴδια καὶ πρὸς τὰ ἑαυτῶν τέχνα κληρονομικαὶ δυσμορφίαι, — ἀναπόδραστοι σχεδὸν συνέπειαι τῆς θέσεως τῶν, καὶ φθάσωσιν ἄλλως νὰ ἀποφύγῃσι μυρίους ἐτέ-

ρους κινδύνους ἀναποσπάστους τοῦ τοιούτου ἐπιτηδεύματος. Εἰς ἡλικίαν τεσσαρακονταετῆ ὁ ἐργατομεταλλευτὴς ἔχει τὸ σῶμα κυρτόν, τὰς κνήμας καμπύλας· πεντηκονταετῆς δὲ ἐστὶν ἤδη γέρων φιλάσθενος καὶ ἀνίκανος πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἐργασίας του. Ἐτι δεινότεραι εἰσὶν αἱ συνέπειαι πρὸς τὰς γυναῖκας, μητρὸς καὶ τέκνου συναπειλουμένων ὁμοῦ. Αἱ ἀλλοιώσεις αἱ κατὰ τὴν λεκάνην, αἱ ἐκ τῆς ἐργασίας ἐκείνης προξενούμεναι, ὀλεθρίαν ἔχουσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τοῦ τοκετοῦ τῶν ἐργατῶν, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ὑγείας καὶ τῆς βιωσιμότητος τῶν νεογνῶν. Καὶ ὕστερον τούτων ἀπάντων φαίνεται παράδοξον, ὅτι ἀποκαλύπτεται ταχεῖά τις ἐκπτώσις φύσεως εἰς πληθυσμόν, οὕτινος αἱ μητέρες καὶ αἱ μᾶμαι διεβίωσαν καὶ μετέδωκαν πρὸς ἄλλους τὸν βίον ὑπὸ συνθήκας τοιαύτας! Τῆς τοιαύτης δὲ ἐκπτώσεως ψηλαφητὸν φαινόμενον παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ δόκτορος Πορτουγαλῶφ περὶ τὰ ὀρυχεῖα τῆς Λύρηλίας, ἐνθα τὸ μέσον ἀνάστημα τῶν ἐργατῶν τῶν σιδηρωρυχείων ἐστὶν 140 ἑκατοστομέτρων, ἥτοι 30 ἑκατοστόμετρα ἕλαττον τοῦ τῶν λοιπῶν κατοίκων τοῦ τόπου.

Ἐχει τι φοβερὸν ἡ ἀπαρίθμησις τῶν νόσων, εἰς ἃς ὑπόκειται ἡ ἐν τοῖς μεταλλείοις βιομηχανικῇ ζωῇ. Κατ' ἐξοχὴν τοιαῦται εἶναι τὰ σπάσματα, αἱ ὀφθαλμῖαι καὶ ἡ τύφλωσις, ἐν γένει τὰ ἐκ τῆς εἰσπνοῆς τῆς κόψεως τῶν μεταλλείων προξενούμενα νοσήματα, οἱ βρογχητικοὶ κατάρροι, τὸ ἐμφύσημα ἢ ἄσθμα, αἱ πνευμονίαι, καὶ τελευταῖον ἡ φθίσις ἥτις βαρυτέρα ἀναφαίνεται ἐν τοῖς μεταλλωρυχείοις, αἱ διάρροιαι, δυσεντερῖαι, ρευματισμοί, καρδιακὰ νοσήματα, παραλειπομένων τῶν ἔνεκα κακῆς καὶ ἀνεπαρκοῦς τροφῆς, νοσηρᾶς οἰκήσεως καὶ ἐν γένει δυστυχίας προξενουμένων, καὶ τῆς ὑπὲρ πάντα τὰ λοιπὰ βεβαιότερας καὶ φοβερωτέρας ἀναιμίας, ἥτις ἐστὶ κατὰστασίς τις ἐξαντλήσεως ἢ λειποθυμίας, ὀδηγούσης εἰς τὸν θάνατον.

Ἄλλὰ πᾶν τὸ μέχρι τοῦδε διαγραφέν δὲν ἐξαντλεῖ ἔτι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος κινδύνων τῶν συνοδευόντων τὸν ἐν τοῖς μεταλλείοις ἐργάτην. Καθ' ἡμέραν ἀπειλεῖται νὰ γείνη θῦμα περιστατικοῦ οἰουδήποτε, καταβυθισμοῦ, ἐκρήξεως εὐφλογίστων ἀερίων, ἀναφλέξεως τῶν ἀτμίδων τοῦ γαιανθρακωρυχείου, πυρκαϊᾶς, καταποντισμοῦ, — τοῦ θανάτου αὐτοῦ τοῦ πανταχόθεν περιστοιχοῦντος τοὺς ἐργάτας· καὶ τὸ αἴτιον τῶν πλείστων τοιούτων συμβάντων κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται εἰς ἀπλήν ὀλιγωρίαν ἢ ἀπληστίαν τῶν ἰδιοκτητῶν! Ἀπρόσεκτον καὶ ἀνεπαρκὲς ἀέρισμα ἐπιτρέπει τὴν ἐν ταῖς στοαῖς συγκέντρωσιν δηλητηριωδῶν ἀτμῶν καὶ κατασρεπτικῶν ἀερίων. Ἐκμετάλλευσις ἀκανόνιστος, ἥς μόνος σκοπὸς ἐστὶν ὁ διὰ τοῦ ἐλαχίστου ὄρου δαπανῶν μέγιστος ὄρος κέρδους, ἀποβαίνει κυριώτατον αἴτιον τοῦ καταβυθισμοῦ. Κατὰ τὰ τρία ἔτη 1861, 1862 καὶ 1863 ἀριθμοῦνται ἐν Ἀγγλίᾳ 2,508 ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις συμβάματα, ἐπενεγκόντα τὴν ἀπώλειαν τῆς ζωῆς 3,480 ἀνθρώπων. Κατὰ δὲ τὸ 1866 ὑπελόγισαν ἀπώλειαν 1348 ὑπάρξεων ἐπὶ ἀριθμοῦ 320,663 ἀτόμων, συμβᾶσαν ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις Ἀγγλίας καὶ Σκωτίας, ὅπερ ἐστὶν εἷς κατὰ συμβεβηκὸς θάνατος ἐπὶ 374 ἐργατῶν. Τῷ 1874 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀνθρακωρυχείοις δυστυχημάτων ὑπῆρξεν 895· τῷ δὲ 1875 ὁ ἐκ τυχαίων συμβαμάτων θάνατος ἐργατῶν ἀνῆλθε μέχρι τῶν 1,056. Εἰς τὰ μεταλλεῖα αἱ ἐκ τυχαίων συμβάντων καταστροφαὶ εἰσὶν ἔτι φοβερώτεραι, περιλαμβάνουσαι 1 ἐπὶ 84 ἐργατῶν, χωρὶς νὰ συναριθμήσωμεν τοὺς πληγωθέντας! Ἐν τοῖς μεταλλείοις τοῦ ὑδραργύρου ὁ ἐργάτης ἀπειλεῖται ἐκ τῶν ὑδραργυρικῶν ἀναθυμιάσεων, ὁ δὲ κίνδυνος ἀποβαίνει τρομερώτατος ἐν περιπτώσει πυρκαϊᾶς, διότι τότε τὸ στῶμα, τὸ περιέχον τὸν ὑδράργυρον (κινάβαρι, θειοῦχον ὑδράργυρον) ἀνάπτει, τὸ μέταλλον ἐξατμίζεται καὶ ἐν βραχεὶ ὁ ἀῆρ πληροῦται ὑπὸ τῶν ἀτμῶν του. Τοῦτο συνέβη τῷ 1863 ἐν Καρμιόλῃ, ἐν τοῖς ὄρυχείοις τῆς Ἰ-

δρέας· 1,300 ἄνθρωποι ἐδηλητηριάσθησαν, ἐξ ὧν οἱ 900 ἀπέκτησαν διὰ βίου τρόμον τῶν μελῶν, ἐξ οὗ ἀδύνατος ἀπέβη αὐτοῖς πᾶσα ἐργασία, οἱ 400 ἕτεροι δ' ἐθεραπεύθησαν σχεδόν, ἀλλ' οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ ἀνακτήσωσι πλήρεις τὰς σωματικὰς δυνάμεις. Ἐν Νέᾳ Ἀλμανδίνῃ τῆς Καλλιφορνίας καὶ αὐταὶ αἱ τὴν κιννάβαριν μετακομίζουσαι ἡμίονοι κατελήφθησαν ὑπὸ ὑδραργυροῦχοι σιελισμοῦ· ἐν ἑκάστῳ δὲ φρέατι ἀπώλλυντο ἀνὰ 20—30 ἄνθρωποι ἐνεκα τῆς εἰσπνοῆς τῶν ὑδραργυροῦχων ἀναθυμιάσεων. Ἐν τοῖς μεταλλείοις τοῦ μολύβδου οἱ ἐργάται εἰσὶν ἐκτεθειμένοι εἰς χρονίους κωληκοπόνους. Κατὰ τὸν Ἡρτ, ἐν τοῖς μολυβδομεταλλείοις τῆς Φρεϊβέργης ἐν Σαξωνίᾳ ἐπὶ 1,000 ἐργατῶν, οἱ 870 ἐπαρουσίαζον ἀπὸ τοῦ 1862 μέχρι τοῦ 1872 συμπτώματα δηλητηριάσεως ὑπὸ τοῦ μολύβδου. Καὶ τῶν χαλκωρυχείων δὲ οἱ ἐργάται διακρίνονται μεταξὺ πάντων ἐκ τῆς πελιδνότητος τῆς μορφῆς των, τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ὀδόντων.

Τοιαύτη ἐν σκιαγραφίᾳ ἡ μεταλλουργικὴ τῆς βιομηχανίας ζωὴ. Τὰ πρὸς ἐπάρκειαν αὐτῆς ἐξαγοράζονται διὰ τῆς οὐσίας τῆς ὑπάρξεώς της. Καὶ τίθεται τοιοῦτοτρόπως δύσλυτον διὰ τὸν πολιτισμὸν αἴνιγμα.

ΑΝΔΡΕΑΣ Μ. . . .

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΑ.

Κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν (1875—79) ἡ κατάστασις τῆς ἐν Ἑλλάδι στρατολογίας παριστᾷ τὰ ἐπόμενα φαινόμενα σχετικῶς πρὸς τοὺς ἀναλογισθέντας, καταταχθέντας καὶ καθυστεροῦντας ἄνδρας. Ἐπὶ 2,800 ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς ἐκλήθη, καθ' ἕκαστον τῶν πέντε τούτων ἐτῶν, νὰ χορηγήσῃ εἰς τὴν στρατιωτικὴν τοῦ τόπου ὑπηρεσίαν, καθυστεροῦσι μέχρι σήμε-

ρον ἐκ μὲν τοῦ ἔτους 1875 ἄνδρες 537, ἐκ δὲ τοῦ ἔτους 1876 ἄνδρες 613, ἐκ δὲ τοῦ ἔτους 1877 ἄνδρες 2,022, ἐκ δὲ τοῦ ἔτους 1878 ἄνδρες 1,237, ἐκ δὲ τοῦ ἔτους 1879 ἄνδρες 2,081. Ὄστε ἐπὶ 14,000 χορηγητέων ἀνδρῶν τῆς ὅλης πενταετίας κατέτάχθησαν 8,754 καὶ καθυστεροῦσι 5,246.

Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὴν μόλις λήξασαν ἀπογραφὴν τοῦ 1879, βεβαίως ἢ καθυστέρησις τῶν ἐν τοῖς προηγουμένοις ἔτεσιν εἶναι ἀλγεινότερον σύμπτωμα, μαρτυροῦν τὴν χαλαρότητα, μεθ' ἧς ἐφαρμόζονται οἱ νόμοι καὶ ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου ἐτι συμβεβηκότος τῆς στρατιωτικῆς τοῦ κράτους συντάξεως. Ἐκ τοῦ πίνακος, ὃν τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπέβαλεν ἐσχάτως εἰς τὴν Βουλὴν, ἀντιλοῦμεν τὰς ἐπομένους πληροφορίας σχετικῶς πρὸς τὴν κατ' ἐπαρχίας τοῦ ἀνωτέρου συμπτώματος ἐμφάνισιν. Ἐκ μὲν τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1875 μόναι 16 ἐπαρχίαι ἐξεπλήρωσαν τὸ χρέος τῶν ἐντελῶς χορηγήσασαι μέχρι σήμερον τοὺς ἀνήκοντας αὐτοῖς ἄνδρας, ἐκ δὲ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1876 μόναι 12 ἐπαρχίαι, ἐκ δὲ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1877 μόναι 10 ἐπαρχίαι, ἐκ δὲ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1878 μόναι 5 ἐπαρχίαι, ἐκ δὲ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1879 μόναι 2 ἐπαρχίαι. Δὲν εἶναι ἀπο σκοποῦ νὰ σημειώσωμεν τὴν κατ' ἐπαρχίας ἐνεστῶσαν στρατιωτικὴν καθυστέρησιν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀναλογοῦν εἰς ἐκάστην ποσὸν τῶν χορηγητέων ἀνδρῶν, ἐπὶ τῆς ὅλης ὑπὸ σκέψιν πενταετίας (1875-79):

Ἐπαρχίαι Ἀττικῆς καὶ Αἰγίνης ὁμοῦ καθυστεροῦσι 322 ἐπὶ ἀναλογοῦντων 611 ἀνδρῶν. — Θηβῶν καθυστεροῦσιν 7 ἐπὶ 205. — Λεβαδείας 13 ἐπὶ 175. — Μεγαρίδος 1 ἐπὶ 157. — Χαλκίδος 67 ἐπὶ 285. — Καρυστίας 60 ἐπὶ 351. — Σχοπέλου 16 ἐπὶ 93. — Ξηροχωρίου 5 ἐπὶ 109. — Φθιώτιδος 62 ἐπὶ 382. — Λοκρίδος 9 ἐπὶ 197. — Παρνασσίδος 25 ἐπὶ 272. — Δωρίδος 63 ἐπὶ 213. — Μεσολογγίου 43 ἐπὶ 170. — Ναυπακτίας 92 ἐπὶ 234. — Βονίτσης 40 ἐπὶ 189. — Τριγωνίας 12 ἐπὶ 136. — Βάλτου 76 ἐπὶ 143. — Εὐρυτανίας 189 ἐπὶ 351. — Πατρῶν 246 ἐπὶ 439. — Αἰγιαλείας 64 ἐπὶ 130. — Καλαβρύτων 213 ἐπὶ 416. — Ἡλείας 253 ἐπὶ 502. — Μαντινείας 248 ἐπὶ 488. — Γορτυνίας 319 ἐπὶ 460. — Κυνourίας 99 ἐπὶ 286. — Μεγαλουπόλεως 69 ἐπὶ 175. — Λακεδαιμόνος 353 ἐπὶ 468. —

Οιτύλου 172 ἐπὶ 283. — Γυθείου 60 ἐπὶ 445. — Ἐπιδάουρου Λιμηρᾶς 42 ἐπὶ 192. — Καλαμῶν 119 ἐπὶ 255. — Μεσῆνης 140 ἐπὶ 293. — Πυλίας 68 ἐπὶ 208. — Τριφυλίας 38 ἐπὶ 288. — Ὀλυμπίας 57 ἐπὶ 263. — Ναυπλίας 62 ἐπὶ 145. — Κορινθίας 95 ἐπὶ 437. — Ἄργους 71 ἐπὶ 233. — Σπετσῶν Ἐρμιονίδος 0 ἐπὶ 10. — Ὑδρας Τροιζηνίας 2 ἐπὶ 30. — Κυθήρων 63 ἐπὶ 117. — Σύρου καὶ Κέας ὁμοῦ 91 ἐπὶ 328. — Ἄνδρου 101 ἐπὶ 227. — Τήνου 63 ἐπὶ 128. — Νάξου 89 ἐπὶ 224. — Μήλου 30 ἐπὶ 120. — Θήρας 128 ἐπὶ 244. — Κερκύρας, Μέσης, Ὀρους καὶ Παξῶν ὁμοῦ 128 ἐπὶ 742. — Λευκάδος 5 ἐπὶ 213. — Κραναίας, Πάλλης καὶ Σάμης ὁμοῦ 432 ἐπὶ 691. — Ἰθάκης 46 ἐπὶ 107. — Ζακύνθου 178 ἐπὶ 440.

Αἱ πλείονας στρατιώτας καθυστεροῦσαι ἐπαρχίαι εἶναι κλιμακιδὸν αἱ ἐξῆς: Λακεδαιμόνων 353, πλεόν τῶν 2)3. Γορτυνία 319, πλεόν τῶν 2)3. Ἀττικὴ 310, πλεόν τοῦ 1)2. Ἡλεία 253, πλεόν τοῦ 1)2. Μαντινεία 248, πλεόν τοῦ 1)2. Πατρῶν 246, πλεόν τοῦ 1)2. Ὑπὸ τὴν ἐλαχίστην δὲ καθυστέρησιν διατελοῦσιν αἱ ἐξῆς ἐπαρχίαι: Σπέτσαι Ἐρμιονίς 0, Μεγαρίς 1 (ἐπὶ 157! Εὐγε τοῖς Μεγαρεῦσιν), Ὑδρα, Τροιζηνία 2 (ἐπὶ 30), Λευκάς 5 (2 1)2 σχεδὸν τοῖς 0)0), Ξηροχώριον 5 (ἐπὶ 109), Θῆβαι 7 (3 1)2 σχεδὸν τοῖς 0)0).

ΧΡΕΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΕΝ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚῃ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ.

Ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τῶν τραπεζογραμματίων τῆς Ἐθνικῆς καὶ τῆς Ἴονικῆς Τραπεζῆς, ὡς γνωστὸν, δὲν ἐγένετο εἰς χρῆσιν τῶν τραπεζῶν τούτων, ἀλλ' εἰς χρῆσιν τῆς κυβερνήσεως, ἥτις ἐδανείσθη παρ' αὐτῶν. Ὅταν τὸ μέτρον τῶν δημοσίων τούτων δανείων ἀπστείνεται εἰς τὴν πέραν τοῦ κανονικοῦ τῶν τραπεζῶν ὀρίου ἐκδοσιν τραπεζογραμματίων καὶ ἐλάττωσιν τοῦ μεταλλικοῦ ἀποταμιεύματος αὐτῶν, ἢ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία παρέστη ὡς

μοναδική ἀγκυρα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔπρεπε νὰ στηριχθῇ τὸ σαλευθὲν πιστωτικὸν τῆς ἐπικρατείας σύστημα. Βεβαίως ἠδύνατο νὰ ἀναβληθῇ δι' ἄλλων μέτρων ἢ χρηματιστικῆ αὐτῆς περιπτώσεως, καὶ ἡ λειτουργία αὐτῆς εἰς ἄλλους κρισιμώτερος καιροὺς ἠδύνατο νὰ εἶναι μᾶλλον κατὰ σκοπόν. Ἀλλ' ἡ διοικητικὴ μέθοδος ἐκυρίευσεν καὶ ἡ οἰκονομικὴ πρακτικὴ ἠναγκάσθη νὰ κλίνη.

Ἄς ἴδωμεν νῦν ὁποία εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ δημοσίου χρέους πρὸς τὴν Ἐθνικὴν καὶ τὴν Ἴονικὴν Τράπεζαν κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1879, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐσχάτως ὑποβληθέντος εἰς τὴν Βουλὴν πίνακος τῆς σχετικῆς ὑπηρεσίας τοῦ κράτους. Ἡ κυβέρνησις εἶχε δανεισθῆ παρὰ μὲν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς δρ. 37,833,302, παρὰ δὲ τῆς Ἴονικῆς 5,978,624. Εἰς τὰ ποσὰ ταῦτα πρέπει νὰ προστεθῶσι καὶ οἱ τόκοι κατὰ μὲν τὸ πρῶτον δραχ. 588,522, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον δραχ. 195,726. Ὡστε τὸ ὅλον χρέος τῆς ἐπικρατείας πρὸς τὰς εἰρημένους τραπεζὰς ἀνέβη εἰς δραχ. 44,546,175, ἥτοι πρὸς μὲν τὴν Ἐθνικὴν εἰς δρ. 38,471,824, πρὸς δὲ τὴν Ἴονικὴν εἰς δρ. 6,174,351.

Ἀπέναντι τῆς ὀφειλῆς ταύτης ἐπλήρωσεν ἡ κυβέρνησις πρὸς μὲν τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1879 δραχ. 26,243,314 καὶ ἔκτοτε μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1879 δρ. 714,053, ὥστε ἀπομένει οὕτως ἡ ἐπικράτεια πρὸς τὴν Τράπεζαν ταύτην ὀφειλέτις δραχ. 11,514,456, εἰς ἃς προσθετέον καὶ τοὺς τόκους τῆς 6' ἑξαμηνίας 1879 δρ. 70,990, ἥτοι τὸ ὅλον δρ. 11,585,446. Πρὸς δὲ τὴν Ἴονικὴν Τράπεζαν ἐπλήρωσεν ἡ κυβέρνησις μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1879 δραχ. 1,465,604, ὥστε ἀπομένει ἡ ἐπικράτεια ὀφειλέτις πρὸς αὐτὴν δρ. 4,708,746, εἰς ἃς προσθετέον καὶ τοὺς τόκους τῆς 6' ἑξαμηνίας 1879 δρ. 32,940, ἥτοι τὸ ὅλον δρ. 4,741,686.

Ἐν γένει τὸ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς τραπεζὰς ὀφειλόμενον ποσὸν κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1879 ἀναβαίνει εἰς δρ. 16,327,133, μέχρι τῆς ἀποπληρωμῆς τῶν ὁποίων, κατὰ τὰ συμπεφωνημένα καὶ νενομοθετημένα, θὰ ὑφίσταται ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τῶν τραπεζογραμματίων τῶν τραπεζῶν τούτων, οὐχὶ βεβαίως κατ' ἀναλογίαν τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς χρηματιστικῆς τοῦ τόπου ἀγορᾶς.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΝ Τῷ ΕΒΔΟΜῳ ΤΟΜῳ.

Φυλ. 73ον Μάρτιος 1879.		Σελ.
1.	Βιομηχανικὸν Λαχεῖον.	3
2.	Ἐξωτερικὸν Ἐμπόριον τῆς Γαλλίας ἐν ἔτει 1878 ὑπὸ τοῦ κ. Κ.	7
3.	Οἰκονομικὴ δύναμις τοῦ Λαυρίου ἐν τῇ ἀρχαιότητι	40
4.	Ρωσικὸς καπνὸς ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Π. ΒΕΓΛΕΡΗ	49
5.	Χρησιμοποίησις τῶν ἐμπορικῶν πλοίων ἐν πολέμῳ ὑπὸ τοῦ κ. Π.	21
6.	Διδυμοτοκία	24
7.	Κρέατα ἐξ Ἀμερικῆς εἰς Ἑβρώπην	26
8.	Κληρονομία συζυγικὴ ὑπὸ τοῦ κ. Α. Γ.	28
9.	Φορολογικαὶ ἀναλογίαι	33
10.	Θεατρικὰ κτήρια καὶ εἰσοδήματα	36
11.	Ἀσφαλιστικὸν ἐπὶ τῆς ζωῆς σύμπτωμα ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Μ.	44
12.	Φορολογία κληρονομιῶν	44
Φυλ. 74ον Ἀπρίλιος 1879.		
13.	Ἐργατικαὶ οἰκίαι	49
14.	Σημειώσεις τινὲς ἐπὶ τῆς Ἰνδικῆς παραγωγῆς ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Π. ΒΕΓΛΕΡΗ	53
15.	Ἐμπορικὴ ἐκπαίδευσις	64
16.	Αἰγυπτιακὸν ἔμπόριον	68
17.	Τινὰ περὶ δημοτικοῦ δασμοῦ	71
18.	Οἰκονομικὴ Βιβλιογραφία ὑπὸ τοῦ κ. Α. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ	73
19.	Εἰσοδήματα Βασιλίσσης	82
20.	Τοκοτροπὴ δημοσίων χρεῶν	84
21.	Τουρκικὴ πίστις	88
22.	Νομισματικαὶ διακυμάνσεις ὑπὸ τοῦ κ. Α. Γ.	90
23.	Καταστατικαὶ σημειώσεις ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Κ. Μ.	94
Φυλ. 75ον Μαΐος 1879.		
24.	Εἰρηνοδικιακὴ Φορολογία ἐν Ἀγγλίᾳ	97
25.	Περὶ Γυναικείων φυλακῶν	400
26.	Σύλλογος Κυριῶν ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδείας	405
27.	Παίδευσις τῆς χωρικῆς γυναικός	417
28.	Στρατευσίμων ἐξετάσεις ἐν Ἑλθετίᾳ	419

29.	Ὅροθετικά καὶ δημοσιονομικά Κυβερνήτου ὑπὸ τοῦ κ. Μ.	Σελ. 122
30.	Περὶ ὑπαξιωματικῶν ὑπὸ τοῦ κ. Π.	127
31.	Κοινωνιολογικαὶ σημειώσεις περὶ Ρωσσίας	130
32.	Ὀικονομικά τῆς Κύπρου	134
33.	Ἀπογραφὴ Ρωμαίων πολιτῶν	139
34.	Φορολογικαὶ εἰσπράξεις ἐν Γαλλίᾳ	143

Φυλ. 76ον Ἰούλιος 1879.

35.	Περὶ ὑπερβολικῆς παραγωγῆς	148
36.	Ὁργανισμὸς τῶν κοινοτήτων	150
37.	Ἰνδικὸν Ἐμπόριον ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Π. ΒΕΓΛΕΡΗ	154
38.	Πληθυσμὸς καὶ δαπάναι τῆς Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας ὑπὸ τοῦ κ. Π.	158
39.	Παγκόσμιος μεταξωπαραγωγὴ ἐν ἔτει 1877	160
40.	Οἱ ἐν Ρωσίᾳ πρῶν δουλοπάροικοι	163
41.	Εἰσπράξεις ἑγγέλων φόρων κλπ. ἐν τοῖς τελωνείοις	165
42.	Βελγικοὶ σιδηρόδρομοι	168
43.	Τελωνιακὴ ἐν Καναδᾷ διατίμησις	170
44.	Γερμανικαὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφάλειαί	171
45.	Περὶ καλλιεργείας ἄρζου	173
46.	Ἔργασίαι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐν ἔτει 1878	175
47.	Φόρος ἐπὶ τῶν ἐπιτηδεύματων ὑπὸ τοῦ κ. Π.	179
48.	Ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ ὡς ἐπιχειρήσις ὑπὸ τοῦ κ. Α.	181
49.	Δημοτικὴ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας σύγκρισις	183
50.	Περὶ ἐνιαίου καὶ πολλαπλοῦ φόρου ὑπὸ τοῦ κ. Μ.	185

Φυλ. 77ον Ἰούλιος 1879.

51.	Περὶ σταθεροῦ μέτρου τῶν τιμῶν	193
52.	Φορολογικὰ νομοσχέδια τοῦ 1876 ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Α. ΣΟΥΤΣΟΥ, καθηγητοῦ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ	204
53.	Ἐκπαιδευτικαὶ δαπάναι ἐν Ἀμερικῇ	223
54.	Ἄνθρωποι καὶ ἐπαγγέλματα ἐν Ἑλλάδι πρὸ τοῦ 1821 ὑπὸ τοῦ κ. Μ.	226
55.	Περὶ γυναικείου ὑπὲρ τῶν φυλακῶν συνεταρισμοῦ ὑπὸ τῆς κ. Α. Α. Ο.	234
56.	Ἑλβετικαὶ Τράπεζαι	237

Φυλ. 78ον Αὐγούστος 1879.

57.	Γερμανικαὶ Τράπεζαι	241
58.	Πτωχεύσεις ἐν Ἀγγλίᾳ	244
59.	Ὑδατα ἐν Ἀθήναις καὶ τοῖς πέριξ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κ. Κ.	247

60.	Παραγωγικὴ βαμβάκηροῦ ἵψματος δαπάνη	262
61.	Ὀύγγρικαὶ ἵπποι ὑπὸ τοῦ κ. Π.	264
62.	Μέτρα σιτηρῶν ὑπὸ τοῦ κ. Π.	268
63.	Ἐκπολιτιστικὴ δύναμις τῆς γυναικὸς	271
64.	Πατριαρχικὴ καλλιεργεία	275
65.	Ὁθωμανικὴ ἰδιοκτησία γαιῶν καὶ μεταλλείων	281
66.	Ἐένα πολεμικὰ πλοῖα καὶ τελώνιον ὑπὸ το κ. Α. Α.	286

Φυλ. 79ον Σεπτέμβριος 1879.

67.	Διόρυξις τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Ἀμερικῆς	289
68.	Μεταλλευτικὴ ἔνωσις κεφαλαιούχων καὶ ἐργατῶν	294
69.	Ὁ ἐν Ἑλλάδι τόκος ἐπὶ τουρκοκρατίας ὑπὸ τοῦ κ. Μ.	299
70.	Νυκτερινὰ ἄστυα ἐν Βερολίῳ	301
71.	Περὶ συνεταρισμῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Π. ΕΥΤΑΞΙΟΥ	302
72.	Ἐθνικὰ δάνεια τοῦ 1824 καὶ 1825	316

Φυλ. 80ον Ὀκτώβριος 1879.

73.	Τραπεζικὴ ἀλληλεγγύη ἐν Σκωτίᾳ	337
74.	Πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος ἐν ἔτει 1879	341
75.	Διοικοῦσα ἐν Ἑλλάδι σχολὴ	358
76.	Περὶ συνεταρισμῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Π. ΕΥΤΑΞΙΟΥ	370
77.	Στατιστικὰ ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Γ. ΔΗΜΙΤΣΑ	380

Φυλ. 81ον Νοέμβριος 1879.

78.	Ἀφηρημέναι τῆς Οἰκονομικῆς ἔννοιαι	385
79.	Ἡ Ἔργασία	387
80.	Νεοελληνικὴ Βιομηχανία καὶ Ἐμπόριον ὑπὸ τοῦ κ. ἘΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΘΩΜΑ	392
81.	Δικαστικὸς τοῦ 1822 ὀργανισμὸς ὑπὸ τοῦ κ. Μ.	896
82.	Περὶ συνεταρισμῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Π. ΕΥΤΑΞΙΟΥ	403
83.	Πολιτικο-οἰκονομικὴ περὶ Ἑλλάδος σκέψις	416
84.	Ἡ ἐκ διαθήκης κληρονομία	421
85.	Ὀικονομικά τῆς Βουλῆς ὑπὸ τοῦ κ. Π.	424
86.	Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια ἐν Ἰταλίᾳ	427
87.	Ὁ τόκος ἐν Ἑπτανήσῳ	429
88.	Ἀνάπτυξις τῆς Ἐθνικῆς Βιομηχανίας	430

Φυλ. 82ον Δεκέμβριος 1879.

89.	Ἀναδάσωσις τῶν ὀρέων	433
90.	Περὶ ἰσότητος καὶ ἰδιοκτησίας ὑπὸ τοῦ κ. Ε. ΓΑΥΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ δικηγόρου	338
91.	Πτωχεύσεις ἐν Γαλλίᾳ	450
92.	Χρυσὸς καὶ ἄργυρος	452
93.	Τράπεζαι καὶ ἐμπορικαὶ κρίσεις	454

	Σελ.
94. Έφευρετικά προνόμια ὑπὸ τοῦ κ. Κ.	456
95. Ἡ ὠφελιμωτέρα τῆς ἐκπαιδεύσεως τροπὴ ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Β. ΣΤΕΦΑΝΟΥ διδάκτορος τῶν νομικῶν	463
96. Νὰδες τοῦ Σωτήρος ὑπὸ τοῦ κ. Π.	473
97. Θνησιμότης τῶν πόντων	477
98. Δάνεια καὶ ἐλλείμματα (1861-1877)	478
Φυλ. 83ον Ἰαννουάριος 1880.	
99. Κάρπωσις γαιῶν	481
100. Οἰκονομικά ὑπὸ τοῦ κ. Δ.	486
101. Ἑλληνο-αἰγυπτιακὸν ἐμπόριον ὑπὸ τοῦ κ. Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗ	515
102. Βουλευταὶ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοῦ κ. Α.	519
103. Χωρικὸν σχολεῖον ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ τοῦ κ. Π.	521
104. Ἐθνικὰ δάνεια καὶ ἐκτακτοὶ δαπάναι	524
105. Κατανάλωσις καὶ οἰκονομία	528
Φυλ. 84ον Φεβρουάριος 1880.	
106. Ἀστυκὰ ἡμερομίσθια	529
107. Ἑλληνικὴ ὁδοποιΐα ὑπὸ τοῦ κ. Σ.	532
108. Ἡ οἰκονομία ἐν τοῖς κεφαλαίοις ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Β. ΣΤΕΦΑΝΟΥ	548
109. Γεωργικὴ ἐκπαίδευσις	553
110. Ἀθηναῖκαὶ Τράπεζαι ὑπὸ τοῦ κ. Κ.	555
111. Βιωτικοὶ τῆς μεταλλουργίας ὄροι ὑπὸ τοῦ κ. ΑΝΔΡΕΟΥ Μ.	564
112. Ἑλληνικὴ στρατολογία	569
113. Χρέος τοῦ δημοσίου ἐν ἀναγκαστικῇ κυκλοφορίᾳ .	571

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 7ου ΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥ 7ου ΤΟΜΟΥ.
